خبرنامو حيدرآباد

سنڌي ٻولي

باني چيئرمئن: ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ

سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو
نئشنل هاءِ وي، حيدرآباد
71000، سنڌ، پاڪستان
ٽيليفون: 3-022-9240050 فيڪس: 022-9240051

چيئرمئن: پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ
سيڪريٽري: هارون عنايت عباسي
ايڊيٽر: سليم چروار
ڪمپوزنگ: رحيم پاشا خواجه
رپورٽنگ ٽيم: نغمه ابڙو ۽ ساجد چانڊيو
لي آئوٽ: تولارام سوٿهڙ
فوٽوگرافي: شوڪت شاهاڻي/ ممتاز علي موجائي

جلد سترهون، شمارو پهريون، جنوري کان مارچ 2017ع

Website: www.sindhila.org Email: sindhila@yahoo.com

مادري ٻولين جي عالمي ڏينهن جي موقعي تي منعقد ڪيل ٻن ڏينهن جي 'قومي ڪانفرنس' جي سلسلي ۾ چيئرمئن ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ جي ڪيل 'پريس ڪانفرنس' جو متن:

سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري جي چيئرمئن ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ 20 فيبروري 2017ع تي پريس ڪانفرنس ڪندي چيو ته: مادري ٻولين جي عالمي ڏينهن جي مناسبت سان سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري پاران 21 ۽ 22 فيبروري تي ٻن ڏينهن جي "قومي ڪانفرنس" منعقد ڪئي پئي وڃي، جنهن ۾ ملڪ جي

مکيه ٻولين جا ماهر پنهنجي پنهنجي ٻوليءَ جي نمائندگي ڪندا ۽ صوبائي وزير ثقافت سيد سردار علي شاهه، سنڌ اسيمبلي جا ميمبر، عالم، اديب ۽ ساڄاهه وند پڻ شرڪت ڪندا. هن چيو ته 'قومي ڪانفرنس' جو مقصد ملڪ جي مکيه ٻولين کي هڪٻئي جي ويجهو آڻڻ آهي. جنهن جو مقصد اهو آهي ته برصغير ۾ مختلف ٻوليون ڳالهائيندڙن وچ ۾ ڀائيچاريءَ واري فضا قائم ٿي سگهي. هن وڌيڪ چيو ته ڪانفرنس جي پهرئين ڏينهن تي سنڌي ٻوليءَ جي اکر شناس (او. سي. آر) سافٽ ويئر جي پڌرائي پڻ ڪئي ويندي. جنهن سافٽ ويئر وسيلي سيڪنڊن اندر سنڌيءَ ۾ ڪمپوز ٿيل ڪنهن به پراڻي مواد جي تصويري عڪس کي لکت ۾ تبديل ڪري سگهبو ۽ گوگل ذريعي آسانيءَ سان ترجمو ڪري سگهبو. هي اهو سافٽ ويئر آهي، جيڪو پاڪستان جي سيني ٻولين ۾ اردوءَ کان پوءِ سنڌي ٻوليءَ ۾ تيار ڪيو ويو آهي. هڪ سوال تي ڊاڪٽر غفور ميمڻ چيو ته سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار اداروُ ٻوليءَ جي ترقيءَ لاءِ پاڻ پتوڙي رهيو آهي ۽ اداري پاران ان حوالي سان ڪيتريون اسڪيمون ۽ رٿائون هلي رهيون آهن. هڪ سوال تي هن چيو ته سنڌي ٻوليءَ کي سرڪاري ۽ خانگي تعليمي ادارن ۾ لازمي قرار ڏيڻ لاءِ فقط اٿارٽيءَ جون ڪوششون ڪافي نه آهن، بلڪ سيني سنڌي ماڻهن تي اهو فرض ٿو عائد ٿئي ته اهي خانگي اسڪولن جي مالڪن کي مجبور ڪن ته هو سنڌي مضمون پڙهائين. سنڌي ٻوليءَ کي قومي ٻوليءَ جي حيثيت ڏيارڻ واري سوال تي هن چيو ته: ان حوالي سان اٿارٽيءَ ڪيترائي ڀيرا ڪوششون ڪيون آهن. 2010ع ۾ ثقافت کاتي پاران جوڙيل محمد ابراهيم جويي جي سربراهيءَ ۾ 'لئنگئيج' ڪميٽيءَ جي ميزباني اٿارٽي ڪئي هُئي، اهو ڊرافٽ سينيٽ ۽ قومي اسيمبليءَ تائين پهچايو ويو. هن وڌيڪ چيو ته پهرئين درجي کان ٻارهين درجي تائين سنڌي ٻولي پڙهائڻ لازمي قرار ڏنل آهي، جنهن تي عمل ڪرائڻ لاءِ ڪوششون جاري آهن.

"قومن جي ترقيءَ ۾ مادري ٻولين جو ڪردار"

قومي ڪانفرنس (پهريون ڏينهن):

پنهنجي ماءُ ٻولي سان محبت جو اظهار ڪرڻ لاءِ پوري دنيا ۾ قومون 21 فيبروري کي مادري ٻولين جو عالمي ڏينهن ڪري ملهائين ٿيون. اهڙيءَ طرح سنڌ ۾ به پنهنجي ٻوليءَ کي ڀيٽا پيش ڪرڻ لاءِ مختلف ميڙاڪا ۽ پروگرام منعقد ٿيندا آهن. سنڌي ٻوليءَ جي ترقي ۽ ترويج لاءِ قائم ٿيل سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري هن سال ٻن ڏينهن جي 'قومي ڪانفرنس' جو اهتمام ڪيو. هن قومي ڪانفرنس جي افتتاحي تقريب جي صدارت ثقافت، سياحت ۽ نوادرات کاتي جي صوبائي وزير سيد سردار علي شاهه ڪئي.

صدارتي خطاب ڪندي صوبائي وزير سيد سردار علي شاهه چيو ته: اڄ سنڌي ٻوليءَ لاءِ هڪ تاريخ ساز ڏينهن آهي. جڏهن سنڌي ٻوليءَ کي عالمي سطح تي روشناس ڪرائڻ لاءِ سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي ڪوشش، محترم امر فياض، محترمه انيس ڪاڪا ۽ سندس ساٿين جي محنت سان OCR جهڙو هڪ بهترين سافٽ ويئر تيار ڪري، نه صرف موجوده دور پر ايندڙ نسلن تي احسان ڪيو ويو آهي. جيڪو ڪين تاريخ ۾ جيئرو رکڻ لاءِ ڪافي آهي. سنڌي ٻولي هن وقت جديد ٻولين ۾ شامل ٿي وئي آهي. سيد سردار علي شاهه ڪجهه ڏينهن پهرين 'موهن جي دڙي' تي ڪرايل 'عالمي ڪانفرنس'

بابت ٻڌايو ته، اڄ کان ويهه سال اڳ منهنجو خواب هو ته، آءٌ موهن جي دڙي تي عالمي سطح جي ڪانفرنس ڪرائي ان جي اهميت کي دنيا اڳيان آڻيان ۽ سنڌو ماٿريءَ جي تهذيب کي شهيد ذوالفقار علي ڀٽي صاحب ڪانپوءِ عالمي سطح تي روشناس ڪرائڻ لاءِ پنهنجو ڪردار ادا ڪريان ۽ نيٺ منهنجي ان خواب کي ساپيان ملي، جو هن ڪانفرنس ۾ عالمي سطح جا ماهر شريڪ ٿيا، جن جي تجويزن تي اڳتي ڪم ڪرڻ ۾ مدد ملندي وزير ثقافت سنڌي ٻوليءَ کي قومي ٻوليءَ جو درجو ڏيارڻ جي حوالي سان ڳالهائيندي چيو ته، ويجهي ماضيءَ ۾ محترم مجيب پيرزادي، محترم يوسف ٽالپر ۽ محترم ماروي ميمڻ پاران پيش ڪيل قراردادن کي رد ڪيو ويو جڏهن ته هن وقت سينيٽ ۾ ان حوالي سان ٻه قراردادون سينيٽر ڪريم خواجه سينيٽر سسئي پليجو ۽ سينيٽر عاجز ڌامراهه پاران

تقريب کي خطاب ڪندي سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمئن پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ سڀني معزز مهمانن جي آجيان ڪندي چيو ته: هن ڪانفرنس جو مقصد سڀني مکيه ٻولين جي ترقيءَ بابت ويچارڻ آهي. اڄوڪو ڏينهن ان ڳالهه جي گواهي آهي ته اسان قومي ٻوليءَ واري جدوجهد ۾ شامل آهيون. اسان پاڪستان جي سڀني مکيه ٻولين سان ڀائيچارو ڪرڻ چاهيون ٿا. سنڌي ٻوليءَ جو هي ادارو سنڌي ٻوليءَ جي واڌ ويجهه لاءِ قائم ٿيل آهي، جنهن لاءِ اسين جاکوڙي رهيا آهيون. سنڌي ٻوليءَ کي جديد دَور جي ڊوڙ ۾ شامل ڪرائڻ لاءِ 'سنڌي ڪمپيوٽنگ' جي ترقي ضروري آهي. ڊاڪٽر غفور ميمڻ وڌيڪ چيو ته: سنڌ جو نوجوان متحرڪ آهي، ڪين پنهنجي ٻوليءَ سان جذباتي لڳاءُ آهي، ان ڪري اسان جيستائين باصلاحيت نوجوانن

ٻن ڏينهن جي قومي ڪانفرنس جي افتتاحي تقريب کي صوبائي وزير سيد سردار علي شاهه، ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ، ڊاڪٽر سليمان شيخ، محترم فقيرداد کوسو، محترم نصير مرزا، محترم نياز پنهور ۽ محترم امر فياض خطاب ڪري رهيا آهن.

پيش ڪيل آهن، جن کي مشورو ڏنو آهي ته مجموعي طور تي هڪ ئي قرارداد پيش ڪئي وڃي، جيڪا لاڀائتي ثابت ٿيندي. ان موقعي تي صوبائي وزير اعلان ڪيو ته سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي ملازمن لاءِ رهائشي ڪالوني ٺهرائي ويندي ۽ اٿارٽيءَ جي هال کي وسيع ڪري، آڊيٽوريم جي شڪل ۾ ٺهرايو ويندو. سنڌي ٻوليءَ جو ميوزيم/ عجائب گهر به سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ ۾ ٺهرايو ويندو. ان کان اڳ ميڊيا سان ڳالهائيندي هن چيو ته، 21 فيبروري 'مادري ٻولين جي عالمي ڏينهن' جي مناسبت سان اڄوڪي ڪانفرنس اهم آهي. سنڌ ۾ رهندڙ هر ماڻهو پنهنجي ماءُ ٻوليءَ سان پيار ڪري ٿو ۽ هن ڪانفرنس جو مقصد سنڌي ٻوليءَ جي بقا ۽ ترقيءَ جي سلسلي ۾ ماهرن جون تجويزون گڏ ڪرڻ آهي. هن چيو ته سي پيڪ منصوبي کان پوءِ چيني ٻولي جي اهميت وڌي آهي، ان ڪري به اسين چاهيون ٿا ته اسان جو سنڌي پورهيت يا ڊرائيور جڏهن بيجنگ پهچي ته اتان جي ماڻهن کي 'شاهه لطيف' جو ڪلام چيني ٻوليءَ ۾ ٻڌائي. ان ڏس ۾ ڪراچي ۽ حيدرآباد ۾ چيني ٻولي سيکارڻ جا مرڪز قائم ڪيا ويندا ۽ ان حوالي سان سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمئن سان پڻ مشاورت ڪئي وئي آهي. اٿارٽي پڻ ان مقصد لاءِ پنهنجو ڪردار ادا ڪندي

کي اڳتي نه آڻينداسين، تيستائين سنڌي ٻوليءَ کي ترقي ڏياري نه سگهنداسين. هن چيو ته سنڌي ٻوليءَ جي سکيا ۽ درست استعمال لاءِ ضلعي سطح تي 'تربيتي ورڪشاپ' ڪرائي رهيا آهيون، جنهن ۾ مقامي صحافي، استاد ۽ شاگرد حصو وٺي تربيت حاصل ڪندا رهن ٿا.

ناليواري اديب ۽ اسڪالر ڊاڪٽر سليمان شيخ ڪانفرنس کي خطاب ڪندي چيو ته: اسان تاريخ ساز مرحلي مان گذرون پيا، مرڪزي سرڪار توڙي پارليامينٽ اسان جي ٻوليءَ کي گهربل اهميت ڏيڻ لاءِ سنجيده ناهن. سنڌي ماڻهن لاءِ ناڪاري تاثر ڏيکاريا وڃن ٿا. سنڌي ٻوليءَ کي بچائڻ لاءِ نوجوان نسل شروعات ڪئي آهي. اسان ٻوليءَ متعلق ٻين کي چوڻ بجاءِ پاڻ کي ڏسون ته اسان ڇا ڪيو آهي! اسان ايس. ايم. ايس به سنڌيءَ ۾ نه ٿا ڪريون. سنڌ سرڪار خانگي اسڪولن کي لائسنس ڏئي پئي، پر اهي چون پيا ته اسڪولن ۾ 'سنڌي نصاب' بدران پنجاب بورڊ جو نصاب پڙهايو ويندو. خانگي تعليمي ادارا اردو عربي، چيني، انگريزي پڙهائڻ لاءِ تيار آهن، پر سنڌي پڙهائڻ لاءِ تيار نه آهن. ان لاءِ اسان کي متحد ٿيڻو پوندو.

سنڌ اسيمبليءَ جي ميمبر محترم فقيرداد کوسي پنهنجي تقرير ۾ چيو تہ: ماجد ڀرڳڙيءَ جي خواب کي امر فياض ۽ سندس ساٿين تڪميل تي پهچايو آهي. سنڌي ٻوليءَ کي ڪمپيوٽنگ جي مقابلي ۾ آڻڻ تمام وڏو ۽ ڏکيو ڪم آهي. سنڌي ٻوليءَ کي ترقي ڏيارڻ لاءِ رومن سنڌيءَ ۾ ايس ايم ايس ڪرڻ گهرجي.

ناليواري صحافي ۽ شاعر محترم نياز پنهور چيو تہ: اڄ جو ڏينهن سنڌي ٻوليءَ لاءِ تاريخي ڏينهن آهي. اسين جنهن دور ۾ چٽلتجن مان گذرون پيا. ان دور ۾ سنڌي ٻوليءَ جي ترقي لاءِ ساڃاهہ وند نوجوان ڪم ڪن پيا. سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ اهو ڪم ڪيو جيڪو بظاهر مشڪل هو پر اهو ممڪن ڪري ڏيکاريو. تنقيد ڪرڻ تہ آسان آهي، پر ڪنهن جي قدر شناسي ڪرڻ نهايت ئي ڏکيو ڪم آهي. ان موقعي تي اٿارٽي جي آءِ ٽي جي ماهر امر فياض ٻرڙي 'ڪمپيوٽنگ ۾ سنڌي ٻولي اکر شناس (Optical Character Recognizer) سنڌي گرامر جي خودڪار ترڪيب ڪاريءَ جي آن لائين سرشتن' کان واقف ڪندي ملٽي ميڊيا تي تفصيلي بريفنگ ڏيندي چيو تہ: آن لائين ٻولين ۾ سنڌي ٻولي اها خوش نصيب ٻولي آهي، جنهن جو ايشيا ۾ سڀ کان وڏو پورٽل آهي. جنهن ۾ ساڍا ڇهہ لک کان وڌيڪ لفظ شامل آهن. گذريل ڏيڍ سال کان OCR لاءِ ڪوششون ڪيون ويون. جنهن جي اڄ ڪاميابي ملي آهي. OCR جو وڏو فائدو تصويري ڪتابن کي لکت جي صورت ۾ آڻڻ آهي. OCR جي مدد سان سنڌي فانٽس ۾ 'ايم بي لطيفي، عوامي ۽ ادبي فانٽس' کي پڙهي سگهجي ٿو. سنڌي ٻوليءَ جا اهم ڪتاب مسمار ٿيڻ جو خطرو آهي. اسان کي پنهنجي ٻولي بچائڻ ۽ ان کي جديد دور سان همڪنار ڪرڻ لاءِ پاڻ پتوڙڻو پوندو.

ٻولي ڪانفرنس ۾ سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ پاران تازو ڇپايل 19 ڪتابن: 'سنڌي لوڪ گيت ۽ ٻوليءَ جي اوسر' (ڊاڪٽر پرسو گدواڻي)، 'راحت المومنين' (مخدوم محمد هاشم ٺٽوي)، 'سنڌي ٻولي ۽ لپيءَ جو اتهاس' (جيٺرام داس دولترام)، 'سنڌيءَ ۾ گرامر نويسيءَ جي ارتقا' (شازيہ پٿاڻي)، 'ناميارا سائنسدان' (قاضي منظر حيات) ٽي ڀاڱا، 'سنڌي ٻاراڻي ادب جي تاريخ (خالد آزاد) ٽي جُلد، 'فنِ تحرير جي تاريخ ' (غلام حسين رنگريز)، 'حميد سنڌي: هڪ اڻٿڪ انسان' (نصير مرزا)، 'زرعي سائنس' (محمد خان جروار)، 'سنگيت سنسار' (سيد حاڪم علي شاهہ بخاري/ محمد عثمان ميمڻ)، 'فرائض الاسلام' (مخدوم محمد هاشم ٺٽوي)، 'سنڌي ڀاڪا: لسانياتي سماجي ۽ ثقافتي اڀياس' (ڊاڪٽر روي پرڪاش ٽيڪچنداڻي)، 'لغات لطيفي' (مرزا قليچ بيگ)، 'آئيي سنڌي سيکين' (ڊاڪٽر فهميده حسين) ۽ سراج جي ڪتاب 'سنڌي ٻولي' جو انگريزي ترجمو 'Sindhi Language' جو مهورت ڪيو ويو. ان موقعي تي هيڪ جي پاليسيءَ تحت تيار ڪيل 'سنڌي ٻولي' تحقيقي جرنل جي پهرين ڪڙيءَ جو بہ مهورت ڪيو ويو.

هن 'قومي ڪانفرنس' جي افتتاحي تقريب ۾ سنڌ سميت پاڪستان جي ناليوارن ٻولي ماهرن محترم جميل احمد پال (پنجابي)، محترمہ نسيم اختر (سرائيڪي)، محترم حامد علي بلوچ (بلوچي)، محترم عبدالله جان عابد (پشتو)، محترم تاج جويو، محترم نصير مرزا، محترم رسول بخش درس، محترم محمد علي ڏيپلائي، ڊاڪٽر شير مهراڻي، محترم منظور اُڄڻ، محترم حميد پارس، محترم ادريس جتوئي ۽ ٻين وڏي انگ ۾ شرڪت ڪئي. تقريب جي ٻجائيءَ تي ناليوارن راڳين استاد مظهر حسين، ذوالفقار علي، استاد امير علي، برڪت فقير ۽ ٻين ٿر وڪيريا.

قومي ڪانفرنس (ٻيو ڏينهن):

مادري ٻولين جي عالمي ڏينهن جي موقعي تي سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ پاران 'قومن جي ترقيءَ ۾ مادري ٻولين جو ڪردار' جي عنوان هيٺ ڪرايل ٻن ڏينهن جي قومي ڪانفرنس جي ٻئي ڏينهن ملڪ جي ناليوارن اسڪالرن، ساڃاهہ وندن عالمن ۽

قومي ٻولي ڪانفرنس کي محترم غلام حسين رنگريز، محترم قلندر شاهہ لڪياري، ڊاڪٽر سڪندر شورو، ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ، محترمہ فاطمہ حسن، محترم جميل احمد پال، محترم عبدالله جان عابد، محترمہ نسيم اختر، محترم حامد علي بلوچ، محترم جامي چانڊيو، محترم انعام شيخ، ڊاڪٽر اسحاق سميجو، ڊاڪٽر شير مهراڻي، محترمہ سحر گل، محترمہ شبنم گل ۽ ڊاڪٽر ساجده پروين خطاب ڪري رهيا آهن.

ٻوليءَ جي ماهرن شرڪت ڪئي. پهرين ويهڪ کي صدارتي خطاب ڪندي ناليواري اديب غلام حسين رنگريز چيو ته: سنڌي پنهنجي خمير ۾ امن ۽ پاڻيچاري جا پيروڪار رهيا آهن، پر سنڌي ٻولي ۽ سنڌي طبقو پيڙجي رهيو آهي. سنڌي جيستائين پنهنجي مقدر ۽ ڌرتيءَ جي مالڪي نه ڪندا، تيستائين ٻوليءَ جي حفاظت نه ڪري سگهندا. ڳالهين سان قومن جي تقدير تبديل ناهي ٿيندي. سياسي سوچ نه پر مثبت سياسي سوچ ۽ جٽادار سياسي عمل سان ئي قومن جي تقدير تبديل ٿيندي. هن اردو ٻوليءَ جي حوالي سان چيو ته 7 سيڪڙو آباديءَ واري ٻوليءَ کي 100 سيڪڙو مٿان جي 'قومي ٻولي' جو درجو ڏنو ويو آهي! جيڪو سمجھ کان ٻاهر آهي. غلام حسين رنگريز وڌيڪ زور ڏيندي چيو ته سنڌي ٻوليءَ سميت پاڪستان جي سڀني مادري ٻولين کي قومي ٻولين جو درجو ڏنو وڃي.

سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمين پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ چيو ته: اڄ هتي پاڪستان جي مختلف ٻوليءَ جا اسڪالر پنهنجي پنهنجي ٻوليءَ جي نمائندگي ڪري رهيا آهن، جيڪي مادري ٻولين جي بقا، ترقي ۽ انهن جي تحفظ لاءِ تجويزون پيش ڪندا. اُنهن تجويزن جي روشنيءَ ۾ اسين چاهيون ٿا ته پاڪستان جي سمورين ٻولين سان اسان جو اثرائتو تعلق هُجي، ته جيئن ٻولين جي ترقيءَ لاءِ گڏيل جدوجهد ڪري سگهجي. هن وڌيڪ چيو ته هن انتهاپسنديءَ جي دور ۾ سنڌي ٻوليءَ جي پيار محبت امن ۽ پاڻيچاري واري پيغام ذريعي، انتهاپسندي جهڙي منفي رجحان کي ختم ڪري سگهجي ٿو. اسان کي ٻولي بچائڻ لاءِ سجاڳي پيدا ڪرڻي پوندي.

ناليواري ليکڪ محترمه سحر گل ٻٽيءَ چيو ته: اسان سنڌي ٻوليءَ جي ترقي ۽ ترويج لاءِ پُراميد آهيون، تنهن هوندي به ثقافت ۽ مذهب، منفي رجحانن جي ڪري شعوري وبا جي ور چڙهيل آهن، جنهن ڪري سنڌي ٻوليءَ جو رُوپ گهٽي پاڳي تبديل ٿيندو پيو وڃي ۽ ان وبا جي خاتمي لاءِ ضروري آهي ته حڪمت عملي جوڙي وڃي. هن چيو ته سنڌي ٽي وي چئنلن تي مختلف پروگرامن جي ميزبانن جو سنڌي ٻوليءَ سان رويو عجيب آهي. سنڌي ٻوليءَ کي انگريزي ۽ اردو لهجي ۾ ڳالهائي فخر محسوس ڪيو وڃي ٿو. هاڻ ته ٻهراڙين توڙي شهرن ۾ نوجوان به سنڌي اردو گاڏڙ لهجي ۾ ڳالهائڻ تي خوشي محسوس ڪن ٿا. هن تجويز ڏيندي چيو ته ٻوليءَ جي دُرست استعمال لاءِ ليبارٽري ٺهڻ گهرجي ۽ سنڌي ٻوليءَ جو تحفظ تڏهن ممڪن ٿيندو جڏهن سنڌي ٻوليءَ تان انگريزي ٻوليءَ جو غلبو ختم ٿيندو.

اردوءَ جي ناليواري ليکڪ محترمه فاطمه حسن چيو ته: جن قومن جون مائرون باصلاحيت ۽ سگهڙ هونديون آهن. اهي نه صرف پنهنجي گهر گهاٽ پر پوري قوم لاءِ تربيت وارو ڪم ڪنديون آهن. قومون پنهنجي ثقافت سان سُڃاتيون وينديون آهن ۽ ثقافت، تاريخ ۽ ترقي ٻوليءَ سان سلهاڙيل هوندي آهي. ماڻهو خواب به پنهنجي مادري ٻوليءَ ۾ ڏسندو آهي. جيڪي قومون خواب ڏسن ٿيون ۽ سوچين ٿيون اهي پنهنجي تهذيب تمدن ۽ تاريخ لاءِ فڪرمند هونديون آهن ۽ بنيادي طور سندن خواب ۾ سلامتي ۽ خوشحالي هوندي آهي.

بهاءالدين زڪريا يونيورسٽيءَ جي سرائيڪي شعبي جي ڊائريڪٽر ۽ لسانيات جي ماهر محترمه نسيم اختر سرائيڪي ٻوليءَ تي مقالو پيش ڪندي چيو ته: قومن جي ترقيءَ ۾ مادري ٻولين جو اهم ڪردار هُجي ٿو. اسان ثقافت ذريعي هڪ ٻئي سان جُڙيل آهيون. پنهنجي اندر جو اظهار ماءُ ٻولي کان سواءِ ڪنهن ٻي ٻوليءَ ۾ بهتر نموني نٿو ڪري سگهجي.

ڪراچي يونيورسٽيءَ جي سنڌي شعبي جي اسسٽنٽ پروفيسر ڊاڪٽر ساجده پروين چيو ته: دنيا ۾ اٽڪل 6 هزار ٻوليون ڳالهايون وڃن ٿيون، جن مان هر سال اٽڪل 10 ٻوليون ختم ٿي وڃن ٿيون. هن چيو ته مادري زبان قومن جي ترقيءَ ۾ ڪردار ادا ڪري ٿي. مادري ٻوليون قومن جي سُڃاڻپ هجن ٿيون.

انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجيءَ جي ڊائريڪٽر ۽ ناليواري اديب ڊاڪٽر اسحاق سميجي چيو ته: مادري ٻولين جي ترقيءَ لاءِ اهو ضروري آهي ته اسان کي پنهنجي گهرن ۾ مادري ٻوليءَ جو وڌ کان وڌ دُرست استعمال ڪرڻ گهرجي ۽ 'انڪل' ۽ 'آنٽي' جهڙن لفظن کي ختم ڪري 'ماسي' ۽ 'چاچو' چيو وڃي. ٻولي، رُوح جو لباس آهي، جنهن کي ترڪ ڪرڻ، رُوح جي لباس کي لاهي ڦٽو ڪرڻ جي برابر آهي. جيڪڏهن جائزو ورتو وڃي اسان جا ڪيترائي اديب ۽ دوست جيڪا واويلا ڪن ٿا ته سنڌي ٻوليءَ کي اسڪولن ۾ پڙهايو وڃي پر گهٽي پاڳي اُنهن جا ٻار انگريزي ۽ اردو ميڊيم اسڪولن ۾ پڙهي رهيا آهن.

قومي ڪانفرنس جي ٻي ويهڪ جي صدارتي خطاب ۾ پروفيسر سيد قلندر شاهه لڪياري چيو ته: تربيت دوران تصور واضح هجڻ ضروري آهي نه ته تربيت جو فائدو ناهي. ۽ تصور واضح ڪرڻ لاءِ مادري ٻوليءَ جو استعمال بنيادي ضرورت آهي. هن چيو ته الله پاڪ انسان کي ڳالهائڻ سيکاريو ۽ ڪيس قلم جو استعمال سيکاريو. هن وڌيڪ چيو ته مادري ٻوليءَ جي اهميت کان ڪير به انڪار نٿو ڪري سگهي پر هميشه سنڌي ٻوليءَ توڙي ٻين مادري ٻولين تي اردو ٻوليءَ کي فوقيت ڏني وئي آهي. هن چيو ته ٻولين جي خاتمي جو واحد ڪارڻ انهن جو مناسب استعمال نه ڪرڻ آهي. اسان سڀني کي گُهرجي ته وڌ کان وڌ سنڌي ٻوليءَ جي استعمال کي يقيني بڻايون. تڏهن ئي ٻولي محفوظ ٿي سگهي ٿي.

انفرميشن ٽيڪنالاجيءَ جي صوبائي صلاحڪار ڊاڪٽر سڪندر شوري خاص مهمان طور خطاب ڪندي چيو ته: قومن جي زوال کان بچڻ جو هڪ طريقو ٻولين جي ترقي ۽ تحفظ پڻ آهي. هن چيو ته مادري ٻوليءَ ۾ چيل هر ڳالهه دل تائين پهچي ٿي ۽ دماغ تي نقش ڇڏي ٿي. هن چائينيز ٻوليءَ جي سکيا جي ضرورت تي زور ڏيندي چيو ته سي پيڪ منصوبي ڪانپوءِ چيني ٻوليءَ ۾ تربيت حاصل ڪرڻ پڻ اهم آهي. ڊاڪٽر سڪندر شوري سنڌي ٻوليءَ کي قومي ٻوليءَ جو درجو ڏيارڻ جي حوالي سان افسوس جو اظهار ڪندي چيو ته جنهن سطح تي ڪم ڪرڻ گهرجي ها، اوترو ڪم نه ٿي سگهيو آهي. پر هاڻي ان ڏس ۾ اسيمبليءَ اندر وڌيڪ ڪوشش ڪئي ويندي ۽ اسان جي خواهش آهي ته نه صرف خانگي اسڪولن ۾ سنڌي ٻوليءَ کي لازمي پڙهايو وڃي، پر ان کي دفتري ٻوليءَ طور پڻ رائج ڪيو وڃي. هن ٻڌايو ته سنڌ اسيمبليءَ جي ويب سائيٽ پڻ سنڌي ٻوليءَ ۾ تيار ڪئي پئي وڃي.

بلوچستان يونيورسٽيءَ کان آيل ناليواري اسڪالر ۽ اديب حامد علي بلوچ، بلوچي ٻوليءَ جي نمائندگي ڪندي چيو ته: بلوچي، بلوچستان کان علاوه ملڪ جي ٻين صوبن ۾ به ڳالهائي وڃي ٿي، ملڪ کان ٻاهر ڪيترائي بلوچ رهن ٿا، پر بلوچي ٻوليءَ کي سرڪاري ٻوليءَ طور صوبي اندر به قبول نٿو ڪيو وڃي. بلوچي ٻولي ختم ٿيڻ جو خطرو آهي. مادري زبان کان سواءِ ڪنهن به قوم جي ڪا به سڃاڻپ نه هوندي آهي. سردار اختر مينگل جي حڪومتي دور ۾ مادري ٻولي بلوچيءَ جي ترقي لاءِ قدم کنيا ويا، جنهن دوران پرائمري نصاب ۾ مادري ٻوليءَ کي لازم قرار ڏنو ويو ۽ ٻارهين ڪلاس تائين آپشنل مضمون طور شامل ڪرايو ويو. پر مينگل جي وڃڻ ڪانپوءِ بلوچي زبان جي مالڪي نه ٿي.

خيبرپختونخوا مان آيل نامور اسڪالر ڊاڪٽر عبدالله جان عابد، پشتو ٻوليءَ بابت مقالو پيش ڪندي چيو ته: ٻار جي تربيت پنهنجي مادري زبان ۾ ٿيندي آهي ۽ مادري زبان ئي مضبوط رشتا ٺاهيندي آهي ۽ ٻار کي تعليم به مادري زبان ۾ ڏني وڃي تڏهن ئي اسان پنهنجي تعليم وڌائڻ سان گڏ ٻوليءَ کي پڻ بچائي سگهون ٿا. هن وڌيڪ چيو ته هر قوم جو پنهنجي مادري زبان سان مضبوط ۽ جذباتي رشتو هوندو آهي.

لاهور مان آيل نالي واري اسڪالر جميل احمد پال، پنجابي ٻوليءَ جي نمائندگي ڪندي چيو ته: اسان پنجابي ٻوليءَ وارا سنڌي ٻوليءَ کي عزت جي نگاهه سان ڏسون ٿا. پاڪستان ۾ پنجابي ٻوليءَ سميت ڪنهن به ٻوليءَ تي ايترو ڪم ناهي ٿيو جيترو سنڌي ٻوليءَ تي ڪم ٿيو آهي. اسان سنڌيءَ تي رشڪ ڪريون ٿا. پنجاب تي انگريزن جي قبضي کان پوءِ پنجابي قوم جي سڃاڻپ کي ختم ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي وئي. اسان جا ست اٺ نسل پنجابي ٻوليءَ کان محروم رکيا ويا. هن چيو ته هڪ اهڙو ادارو ناهيو وڃي، جنهن ۾ سڀني صوبن جي نمائندگي هُجي، جنهن سان ماءُ ٻوليءَ جي ترقيءَ لاءِ ڪردار ادا ڪري سگهجي.

نالي واري دانشور محترم جامي چانڊيي چيو ته: سنڌ اسان جو وطن آهي. سنڌي اسان جي سڃاڻپ آهي. ٻوليون پنهنجي جوهر ۾ حسين هونديون آهن. ڪنهن به ٻوليءَ سان تعصب نه رکڻ گهرجي. جيستائين وفاق ۾ مادري ٻولين کي قومي ٻولين جو درجو ڏنو وڃي. تيستائين سنڌ ۾ سنڌي ٻوليءَ کي سرڪاري ٻولي نافذ ڪري سختيءَ سان عمل ڪرائڻ لاءِ سنڌ اسيمبليءَ مان بل منظور ڪرايو وڃي. هن وڌيڪ چيو ته سنڌي ٻوليءَ جي جياپي لاءِ ٻوليءَ کي مارڪيٽ جي ٻولي بڻائڻو پوندو. ٻولي اها بچندي جيڪا ٽيڪنالاجيءَ سان هم آهنگ هوندي.

ناليواري دانشور محترم انعام شيخ چيو تہ: ڪنهن قوم کان جيڪڏهن مادري زبان جو حق کسيو وڃي، تہ ان لاءِ جيئڻ جو ڪو بہ حق نٿو بچي. هن ٻڌايو تہ روزانو انگريزيءَ جا ڏهہ لفظ سنڌيءَ ۾ داخل ٿي رهيا آهن. جنهن طرف ڌيان ڏيڻو پوندو هن چيو تہ سنڌي ماڻهوءَ جي سنڌي ٻوليءَ سان جذباتي وابستگي آهي. سنڌي ٻوليءَ جا اڻ ڳڻيا چئنل آهن. جيڪي سرڪار نہ پر اسان جي ماڻهن قائم ڪيا آهن. جيڪو ٻوليءَ سان پيار جو ثبوت آهي.

ڪانفرنس جي پڄاڻيءَ تي پيش ڪيل ٺهراءُ:

ٻن ڏينهن جي قومي ڪانفرنس جي پڄاڻيءَ تي ڪي اهم ٺهراءُ پيش ڪيا ويا. ٺهراءُ ڪميٽيءَ جي ميمبرن محترم هارون عنايت عباسي، محترم يوسف سنڌي، محترم امين لغاري ۽ محترم سليم جروار طرفان تيار ڪيل ٺهراءُ ڊاڪٽر شير مهراڻي پڙهي ٻڌايا ۽ ڪانفرنس ۾ شريڪ ٿيندڙن مڪمل تائيد ڪئي.

(1) جاڪاڻ تہ پاڪستان جي آئين ۾ اهڙي گنجائش موجود آهي، ان ڪري چئني صوبن ۾ اتان جي ٻولين 'سنڌي، پنجابي، بلوچي ۽ پشتو' کي قومي ٻوليون مڃڻ لاءِ قومي اسيمبلي ۽ سينيٽ مان بل پاس ڪرائي آئيني ترميم ڪئي وڃي.

(2) يونيسڪو جي پاس ڪيل بين الاقوامي اُصول موجب اهو هر ٻار جو بنيادي حق آهي تہ ان کي گهٽ ۾ گهٽ پرائمري سطح تائين پنهنجي مادري زبان ۾ تعليم ڏني وڃي. ان بنيادي حق جي روشنيءَ ۾ وفاقي ۽ صوبائي حڪومتن ۽ تعليم جي وزارتن کان ٻار جي انهيءَ بنيادي حق تي عمل ڪرائڻ جي گهرڪجي ٿي.

(3) ملڪي سطح تي چٽاڀيٽيءَ جي امتحانن (Competitive Examinations) لاءِ سنڌ ۾ سنڌي ۽ ٻين صوبن جي رهواسين کي پنهنجو امتحان، پنهنجي مادري ٻولين ۾ ڏيڻ جو اختيار ڏنو وڃي.

(4) سنڌ ۾ موجود سمورن غير سرڪاري اسڪولن کي قانوني طور پابند ڪيو وڃي، تہ اهي سنڌي ٻوليءَ جي لازمي تدريس واري گهرج پوري ڪن ۽ اهڙي قانون تي سختيءَ سان عمل ڪرايو وڃي.

(5) سنڌي ٻوليءَ جي دفتري حيثيت کي بحال ڪرڻ لاءِ 1994ع ۾ سنڌ جي تڏهوڪي وزيراعليٰ سيد عبدالله شاهہ طرفان ڏنل هدايتن (Directions) تي نڪتل نوٽيفڪيشن تي مڪمل عمل ڪرايو وڃي.

(6) سنڌ ۾ ڪاروبار ڪندڙ ملڪي ۽ غير ملڪي ڪمپنين جي وڪري وارين شين تي ڏنل ڄاڻ سنڌي ٻوليءَ ۾ بہ لکي وڃي.

(7) سنڌ ۾ موجود مختلف بئنڪن جي 'اي ٽي ايمز' جي سافٽ ويئر ۾ سنڌي ٻوليءَ کي بہ شامل ڪيو وڃي.

(8) سنڌ ۾ قائم سمورين يونيورسٽين ۾ جتي جتي سنڌي شعبا قائم ٿيل آهن. انهن کي 'انسٽيٽيوٽس' ۾ تبديل ڪيو وڃي ۽ جتي سنڌي شعبو قائم ٿيل نہ آهي. اُتي جلد کان جلد سنڌي شعبي جو قيام عمل ۾ آندو وڃي.

(9) پاڪستان ۾ هلندڙ ڪرنسي نوٽن تي سنڌي ٻولي بہ لکي وڃي، جيئن ماضيءَ ۾ هڪ روپئي ۽ پنجن روپين وارن نوٽن تي سنڌيءَ ۾ لکيل هوندو هو.

(10) سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري کي وڌيڪ قانون سازيءَ ذريعي صحيح معنيٰ ۾ ائين 'بااختيار' بڻايو وڃي، جيئن دنيا جي ٻين ملڪن ۾ موجود 'لئنگئيج اٿارٽين' کي اختيار ڏنل آهن.

(11) پاڪستان جي سمورين مادري ٻولين کي هڪ ٻئي جي ويجهو آڻڻ ۽ انهن جي تقابلي مطالعي کي هٿي وٺرائڻ لاءِ ابتدائي طور سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي نگرانيءَ هيٺ هڪ انسٽيٽيوٽ/ بورڊ قائم ڪري ڪم جي شروعات ڪئي وڃي. گڏوگڏ هن اداري جي باقاعدي قيام بابت سنڌ حڪومت سان لکپڙهہ کي يقيني بڻايو وڃي.

اداري لاءِ تجويز ڪيل نالا:

(1) مادري ٻولين جي ترقيءَ جو گڏيل سهڪاري ادارو۔IPMLS
(Institute for the Promotion of Mother Languages Studies)

(2) ماءُ ٻولين جي اڀياس ۽ ترقيءَ جو ادارو۔IMLS
(Institute of Mother Languages Studies)

(3) مادري زبانن جي تقابلي اڀياس جو ادارو۔ICSML
(Institute for Comparative Studies of Mother Languages)

2014۔2015 ۾ ڇپيل ڪتابن تي اوارڊ ورهائڻ جي تقريب

سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ پاران سنڌي اديبن، شاعرن ۽ محققن جي همت افزائيءَ لاءِ سندن خدمتن جي مڃتا طور ادبي انعام ڏيڻ واري روايت کي برقرار رکندي، 23 جنوري 2017ع تي شام جو اداري جي 'ڊاڪٽر اين-اي بلوچ هال' ۾ 2014ع ۽ 2015ع ۾ ڇپيل سنڌي ادب جي مختلف صنفن جي ڇپيل ڪتابن تي اوارڊ ڏيڻ جي تقريب ڪوٺائي وئي، جنهن جي صدارت ناليواري ليکڪ، ڪهاڻيڪار، ڊرامہ نويس محترم شوڪت حسين شوري ڪئي.

صدارتي خطاب ڪندي شوڪت حسين شوري چيو تہ: جن ڪتابن کي انعام ملن ٿا اهو ٻن يا ٽن ماڻهن جو رايو هوندو آهي. ان جو مقصد اهو ناهي تہ جن کي اوارڊ نہ مليو. اهي معياري نہ آهن. ڪتاب معياري يا غير معياري عام پڙهندڙ سمجهي ٿو. هن چيو تہ دنيا جو وڏي ۾ وڏو اوارڊ 'نوبل اوارڊ' بہ تڪراري رهيو آهي. دنيا جا وڏا اديب بہ نوبل انعام کان محروم

رهيا. انعام نہ ملڻ جو مقصد اهو ناهي تہ اهو ڪتاب يا اهو ليکڪ گهٽ آهي، پر ليکڪن جي اُتساھ لاءِ اوارڊ ڏيڻ جي هيءَ روايت بهتر آهي. جيڪا قائم رهڻ گهرجي. هن چيو تہ اها ڳالھ درست ناهي جيڪو ادارو اوارڊ ڏئي ٿو ان اداري جو ڇپيل ڪتاب يا اتي جو ملازم ان اوارڊ مقابلي ۾ شامل نہ ٿئي. جيڪڏهن ڪو ملازم ليکڪ بهتر ڪم ڪري ٿو تہ اُن کي بہ اُتساهڻ گهرجي. اداري پاران اُن لاءِ الڳ انعام رکڻ گهرجي. سنڌي ادب ۾ ڪتاب وڏيڪ ڇپجي رهيو آهي. پبلشرن جي شڪايت آهي تہ ڪتاب وڪرو گهٽ ٿئي ٿو. ان جا سبب ڏسڻا پوندا. اها ڳڻتيءَ جي ڳالھ آهي. آباديءَ جي نسبت سان گهٽ ۾ گهٽ هڪ لک ڪاپيون ڇپجڻ گهرجن. انڊيا ۾ سنڌي ڪتاب ڇپجي ٿو ۽ اتي سرڪار هر ڪتاب جون ڏيڍ سؤ ڪاپيون وٺڻ جي پابند هوندي آهي. اسان وٽ بہ ايئن ٿيڻ گهرجي. هن تجويز ڏني تہ تعليم کاتي کي گهرجي تہ ڪاليج سطح تي ڪتاب خريد ڪري پهچائي انهن ڪاليجن جي لائبريريءَ جي سٺي بجيٽ هوندي آهي. هن چيو تہ انعام جي رقم گهٽ ۾ گهٽ 50 هزار هجڻ گهرجي.

سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمئن ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ آيل مهمانن کي آجياڻو ڏيندي چيو تہ: سِٺ لکڻ جو معاوضو نہ هوندو آهي. ان کي مڃتا ڏئي سگهجي ٿي. جيئن هو جيڪو فرض پورو ڪري رهيو آهي، ان کي وڌيڪ بهتريءَ سان سرانجام ڏئي. ليکڪ سماج جي تبديليءَ ۾ پنهنجو ڪردار ادا ڪندا آهن. ادارا سرڪاري هُجن توڙي غير سرڪاري، اهي ليکڪن کي همٿائين. هن چيو تہ سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري پاران اشتهار ڏيندا آهيون. جنهن بعد ليکڪ ۽ پبلشر ڪتاب موڪليندا آهن. پوءِ اهي ڪتاب لاڳاپيل صنف جي ماهر اسڪالرن کي موڪليندا آهيون. هر صنف تي 2 ڪتاب هجن جيئن مقابلو ٿئي. ڊاڪٽر غفور ميمڻ وڌيڪ چيو تہ. هاڻ الڳ الڳ صنفن تي ٻيهر نظرثاني ڪريون پيا. ادب ۽ سماجي تحقيق الڳ الڳ ڪرڻ گهرجن. اداري جو ڪو بہ ڪتاب مقابلي ۾ شامل ناهي هوندو. بورڊ آف گورنرس ۽ اٿارٽيءَ جي ملازم جو ڪتاب بہ شامل نہ ڪيو ويندو آهي. تہ جيئن ان جو تاثر غلط نہ وڃي.

محترم شوڪت حسين شورو، ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ، پروفيسر قلندر شاھ لڪياري، ڊاڪٽر ادل سومرو، محترم شمس جعفراڻي ۽ محترم جامي چانڊيو، ادبي اوارڊ تقريب کي خطاب ڪندي

پروفيسر قلندر شاھ لڪياريءَ پنهنجي خطاب ۾ چيو تہ: اٿارٽي اوارڊ ڏيڻ واري روايت وڌي آهي. جيڪا هڪ بهترين ڪوشش آهي. ان سان ادب جي خدمت ۾ هٿي ملندي. پنهنجي ٻوليءَ ۾ لکڻ بہ ٻولي جي وڏي خدمت آهي. قلم جي وڏي اهميت آهي. سنڌي ٻوليءَ جا ڪوڙ سارا لهجا آهن. انهن تي ڪم ڪرڻ جي ضرورت آهي. بلوچستان ۾ سنڌيءَ جا ڪافي لهجا آهن انهن تي ڪم ڪرڻ گهرجي. ادارن کي گهرجي تہ ڪجھ اسڪالرشپ منظور ڪرائي ٻوليءَ تي تحقيقي ڪم ڪرائين.

نامياري شاعر ۽ ليکڪ ڊاڪٽر ادل سومري چيو تہ: اسان وٽ گهڻو ڪري اوارڊ متضاد بہ رهيا آهن. ڪافي ماڻهو اشتهار پڙهندا بہ آهن تہ ڪي ناهن پڙهندا. ڪافي ڪتاب رهجي ويندا آهن. پر بهتر ڳالھ آهي جو اوارڊ ڏنا وڃن ٿا. هن چيو تہ ليکڪ کي مڃتا ملڻ کپي. تخليقي عمل اوارڊ جي ڪري ناهي هوندو ۽ نہ ئي اوارڊ ملڻ کانپوءِ اهو عمل رُڪجندو آهي.

اڳوڻي سيڪريٽري ثقافت محترم شمس جعفراڻيءَ چيو تہ: سنڌي ٻولي اٿارٽيءَ کي، پنهنجي روايتن کي برقرار رکي تقريب

منعقد ڪرڻ تي مبارڪ هجي. هن چيو ته 2008ع ۽ 2009ع ۾ ان وقت جي ثقافت واري وزير محترمه سسئي پليجو صاحبه به اعلان ڪيو ته جيتري رقم اڪيڊمي ڏيندي اوتري ثقافت کاتو به ڏيندو. گڏيل ٻن ٽن سالن کان ايئن نه ٿي رهيو آهي. هن چيو ته اڪيڊمي به اواره جو معاوضو 25 هزارن مان وڌائي 50 هزار ڪري ۽ اڪيڊميءَ جي ڪتابن ۽ ملازمن کي شامل نه ڪرڻ واري فيصلي تي نظرثاني ڪئي وڃي. هن چيو ته ثقافت کاتي پاران 2008ع ۾: لطيف اواره، شيخ اياز اواره ۽ جوش مليح آبادي اواره ڏيڻ جي شروعات ٿي. اواره سان گڏ هڪ لک رپيا ڪيش پڻ شامل هئا ۽ اهي اواره سنڌ ڪابينا ۾ منظوريءَ بعد هر سال ڏيڻ جو اعلان ٿيو پر هاڻ اهو سلسلو به بند ٿي ويو آهي.

ٿاليواري دانشور محترم جامي چانڊيي چيو ته: هيءَ اواره تقريب هڪ اداري نه پر سماج پاران مڃتا آهي. ڪتاب کي مڃتا ڏيڻ سان سماج ۾ گهڻ رُخا اثرات پون ٿا. اهڙو سماج جتي ڪتاب معياري گهٽ ڇپجي ٿو ۽ گهٽ پڙهجي ٿو ۽ جتي اديب کي گهر ۾ بيڪار سمجهيو وڃي ۽ سماج هن کي 'ڪم' نه ٿو سمجهي، ان ماحول ۾ لکڻ جُرئت جي ڳالهه آهي. هن چيو ته، تحقيق جي حوالي سان ڊاڪٽر بلوچ صاحب وڏو ڪم ڪيو آهي. جوبي صاحب 14 سال ادبي بورڊ کي ڏنا. اهي 14 سال ۽ هاڻي بورڊ جو پيو ڳُل عرصو ڏسبو ته جوبي صاحب جو دور وزني هوندو. اڄ اهڙا ادارا نه آهن. جو عالمن، اسڪالرن ۽ محققن کي سهولتون ڏين. سنڌي ٻوليءَ تي تحقيق جو ڪم ڪرڻو پوندو. اها ڪٿان نڪتي، ڪٿان آئي ان بحث کي ڇڏي، ان کي ترقي وٺرائڻ لاءِ نئين سر سان ڪم ڪرڻو پوندو.

سال 2014ع جو اواره حاصل ڪندڙ ڪتاب

ترجمي جي صنف تي عبدالقادر جوڻيجي جي ڪتاب "ادب اندر ۾ ويٺل جن ۽ ڀوت". سوانحي ادب تي بدر ابڙي جي ڪتاب "قافلو هلندو رهي". شاعري ۾ رخسانه پريت جي ڪتاب "نگاهن جا سجدا". سماجي ادب تي نصير ميمڻ جي ڪتاب "سنڌ جو ڪيس". تحقيق ۽ تنقيد جي موضوع تي ڊاڪٽر شير مهرائيءَ جي ڪتاب "شاهه لطيف جي شاعريءَ جو جديد اڀياس". ناول جي صنف تي انور بلوچ جي ڪتاب "ايلشبا". سفرنامي تي موهن مدهوش جي ڪتاب "پونا ايڪسپريس". ٻاراڻي ادب تي ياسر قاضي جي ڪتاب "اُٺ ماما گوگڙو" ۽ ڪهاڻين ۾ عباس ڪوريجي جي ڪتاب "پنهنجي ڌرتي" کي سال 2014جو اواره ڏنو ويو.

سال 2015ع جو اواره حاصل ڪندڙ ڪتاب:

تحقيق ۽ تنقيد جي موضوع تي محمود مغل جي ڪتاب "سنڌ ٽاڪيز". ناول جي صنف تي شبنم گل جي ڪتاب "مکيءَ کان موڪلائي". سماجي ادب تي زيب سنڌيءَ جي ڪتاب "سنڌ جي ڳالهه". شاعريءَ ۾ روبينا ابڙو جي ڪتاب "قدم کان عدم تائين". سوانحي ادب تي شمس جعفرانيءَ جي ڪتاب "ڪتيمر سپ جمار". ڪهاڻين ۾ امر لغاريءَ جي ڪتاب "ناد وارو". ترجمي جي صنف تي پون سنڌيءَ جي ڪتاب "درد ٻڌيو دلربا" ۽ ٻاراڻي ادب تي مختار سمي جي ڪتاب "گلن جهڙي شاعري، پوپٽ جهڙا ٻار" اواره ماڻيا. تقريب دوران برڪت فقير، شاهه لطيف جون وايون ٻڌايون.

سنڌي او. سي. آر (مشيني اکر شناس) ڇا آهي؟

(Optical Character Recognizer 'OCR') ڪمپيوٽنگ جي دنيا ۾ اهو انقلابي پروگرام آهي، جنهن جي مدد سان مشين، ڪيميرا سان نڪتل تصوير يا اسڪين ٿيل ڪنهن دستاويز يا ڪتاب تي لکيل اکر پڙهي ۽ پوءِ انهن اکرن جي ترتيب ڪري گهرجائو ماڻهوءَ کي ٽيڪسٽ جي شڪل ۾ اها تحرير واپس ڏيندي آهي. اوائلي طور هي سرشتو ٽيليگرافيءَ ۾ استعمال ٿيڻ لاءِ گذريل صديءَ جي پهرين ڏهاڪي ۾ ايجاد ٿيو هو جيڪو

ٽيليگرافيءَ جي ڪوڊن کي پڙهي پئي سگهيو. وري ڪمپيوٽر جي بيپناهه استعمال جي ڪري ستر واري ڏهاڪي ۾ ان کي ڪمپيوٽر لاءِ تيار ڪيو ويو جيڪو صرف انگريزي ٻوليءَ جي اکرن کي سڃاڻي پيو. ان بعد او سي آر کي دنيا جي ترقي يافته ٻولين جي انجنيئرن پنهنجين پنهنجين ٻولين ۾ ڍالڻ شروع ڪيو. عربي ٻوليءَ جي ڳنڍيل اکرن ۽ نقطن جي ڪري عربي او. سي. آر پڻ هڪ وڏو چئلينج هو جيڪو ڏهن سالن جي اڻٿڪ محنتن کان پوءِ 2010 ڌاران ٺهي سگهيو. سنڌي ٻوليءَ جي

پهرين ڪمپيوٽنگ، جنهن ۾ سنڌي ٻولي ڪمپيوٽر تي لکي، پڙهي ۽ ڇاپي سگهجي پئي، جيڪا پروگرامنگ 1987 ۾ محترم عبدالماجد ڀرڳڙي صاحب ڪري، سنڌي ٻوليءَ کي نئون جيئدان ڏنو. ان بعد ٽيهن سالن کان پوءِ سنڌي ٻوليءَ کي وري نئون انقلابي موڙ سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي ڪمپيوٽنگ شعبي ۾ آءِ ٽي ڪنسلٽنٽ محترم امر فياض ٻرڙي پنهنجي ننڍڙي ٽيم جي مدد سان ڏنو جيڪو 21 فيبروري 2017، مادري ٻولين جي عالمي ڏهاڙي جي موقعي تي سنڌي ٻوليءَ جي پهرين او. سي. آر جي رونمائي ڪئي وئي.

آمريڪا مان آيل سانا جي باني ميمبر جي مان ۾ لطيفي رهاڻ:

سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ پاران 25 مارچ 2017ع تي آمريڪا مان آيل 'سانا' جي باني ميمبر ۽ شاهه لطيف تي تحقيق ڪندڙ ڊاڪٽر مُنل وقاصيءَ جي مان ۾ ڏنل آجياڻي ۽ 'لطيفي رهاڻ' جي تقريب منعقد ڪئي ويئي. تقريب کي خطاب ڪندي ڊاڪٽر مُنل وقاصيءَ چيو ته: زندگيءَ ۾ اڄ ٽيون ڀيرو اسٽيج تي ڳالهائي

لطيفي رهاڻ کي ڊاڪٽر مُنل وقاصي، ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ، محترم تاج جويو، محترم جامي چانڊيو،
محترم نصير مرزا ۽ محترم امر فياض خطاب ڪري رهيا آهن.

رهيو آهيان. آءٌ پيشي جي لحاظ کان هنرمند آهيان. پر هن وقت آءٌ فڪرمند آهيان. منهنجو هتي لطيف جي پانڌ ۾ اچڻ جو واحد سبب فڪر آهي. اسان مخصوص دَور جا مشاهدا ڏسي رهيا آهيون. مون دوستن کان لطيف سائينءَ جا ڪتاب گهريا ۽ مطالعو شروع ڪيو. هن وڌيڪ چيو ته حقيقت کي پرکڻ لاءِ هيٺ کان مٿي نه پر مٿي کان هيٺ ڪٿي اچڻو پوندو. ڇاڪاڻ جو حقيقت تي تحقيق جي ضرورت آهي. هن چيو ته معاشري ۾ علم ۽ آگاهي کي هٿي وٺرائڻ اٿئر آهي. لطيف جي پيغام مان ظاهر ٿيندڙ رستو روشنيءَ جي اميد آهي. سنڌ ۾ ادبي حلقن جي چُرپُر کي ڏسي ڏک ٿو ٿئي. چو ته لطيف جو معيار اعليٰ سطح جو آهي. پر ان جي يونيورسٽي ڪندڙ تمام گهٽ آهن. تاريخ پڙهڻ کان سواءِ خبر نه پوندي اسان ڪٿي آهيون. لطيف سائينءَ جي پيغام کي ظاهر ڪرڻ جي ضرورت آهي. ڇاڪاڻ ته اهو فقط سنڌين لاءِ نه پر پوري عالم انسانيت لاءِ امن جو پيغام آهي. لطيف کي اسان تصوف ۾ جو بند ڪيو آهي اهو هڪ وڏو سوال آهي. جنهن لاءِ لطيف کي پڙهڻو پوندو. هن چيو ته علم جو وڏي ۾ وڏو نقصان انهن کي پهتو آهي جن دعويٰ ڪئي اسان وٽ علم اچي ويو آهي. لطيف سائين کي صرف تصوف ۾ محدود ڪري اهو سوچيون ان کي عالمي سطح تي ٻيهاريون اهو غلط آهي چو ته لطيف ان کان اعليٰ آهي. لطيف سائينءَ کي سمجهڻ ۽ پيش ڪرڻ لاءِ جٽادار ۽ جامع تحقيق جي ضرورت آهي. سنڌي ٻوليءَ کي ترقي وٺرائڻ لاءِ مڪمل سهڪار جي آڇ ڪندي هن چيو ته آمريڪا ۾ نوجوان نسل کي سنڌي پڙهائڻ لاءِ حڪمت عملي جوڙي ويندي.

تقريب کي خطاب ڪندي سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمئن پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ چيو ته لطيف جو هجڻ سنڌ جي بقا جي علامت آهي ۽ شاهه جو پيغام هر وقت لاءِ آهي. هن چيو ته شاهه جي ان وسيع معنوي پيغام کي عالمي سطح تي عام ڪرڻ جي ضرورت آهي. هن چيو ته لطيف سائينءَ جي سنڌي ٻوليءَ جو ڪو مثال ناهي ۽ سنڌي ٻوليءَ جي ترقي ۽ ترويج لاءِ نه رڳو سنڌ، پر عالمي سطح تي، جتي سنڌي ڳالهائيندڙ رهي ٿو ان تائين اهو پيغام پهچائڻ جي ضرورت آهي. هن ٻڌايو ته پرڏيهه ۾ سنڌي ٻارن کي سنڌي پڙهائڻ لاءِ سانا سميت ٻين کي خط لکيا، جنهن جو اسان کي مثبت جواب مليو آهي ۽ اهي به چاهين ٿا پرڏيهه ۾ به سندن ٻار سنڌي پڙهن. هن سانا جي باني ميمبر ڊاڪٽر مُنل وقاصيءَ کي لئنگئيج اٿارٽيءَ ۾ اچڻ تي ڀليڪار چيو ۽ ڪيس تجويز ڏني ته آمريڪا ۾ رهندڙ سنڌي ماڻهن کي ٻوليءَ جي سکيا لاءِ گڏيل حڪمت عملي جوڙڻ جي ضرورت آهي. اهو اٿارٽيءَ جي آئين ۾ به آهي ته سنڌي ٻولي جي ترقي ۽ ترويج لاءِ سنڌ جي سرحدن کان ٻاهر به ڪم ڪري سگهجي ٿو. هن وڌيڪ چيو ته جيڪڏهن اسين شاهه لطيف جي

پيغام کي عالمي سطح تي روشناس ڪرائي نہ سگهياسين تہ اهو وڏو الميو هوندو. اسان انٽرنيٽ جي مدد سان نہ رڳو جديد دنيا ڏانهن ڪاميابي سان وڌون پيا، پر اسان پنهنجين روايتن کي بہ گڏ کڻي هلي رهيا آهيون. لئنگئيج اٿارٽي جي ڪوشش سان هن جديد دور ۾ سنڌي ٻوليءَ جي انٽرنيٽ وسيلي رسائي آسان ٿي وئي آهي.

ناليواري اديب محترم تاج جويو چيو تہ: مٺل وقاصي سنڌ ۾ لطيف جو سفير آهي. لطيف تي ڊاڪٽر بلوچ کان وٺي عالمن تحقيق ڪئي آهي. لطيف تي تحقيق جو در بند ٿيو آهي نہ ٿيندو. مرزا قليچ بيگ کان ڊاڪٽر بلوچ تائين جن لطيف تي ڪم ڪيو انهن کي سلام آهي. هن چيو تہ مختلف ماڻهن لطيف جي ٻولي جي الڳ معنيٰ ڪڍي آهي. انهن کي درست ڪري رسالن ۾ ڇپائڻ ۽ انٽرنيٽ تي اپلوڊ ڪرڻ جي ضرورت آهي. هن وڌيڪ چيو تہ لاڙ ۾ لطيف جا اڻ پڙهيا حافظ ملندا. بدين لڳي ۽ سجاول ضلعي ۾ بيشمار ماڻهو ويٺا آهن. لڳي ضلعي جي جتن جي هڪ ڳوٺ ۾ اگر ڪو وفات ڪري ٿو تہ سوڳ بہ لطيف جي بيتن ۾ ڪيو ويندو آهي. ڀٽائي موسيقيءَ جو بہ ڄاڻو هو. لطيف جي موسيقي تي بہ تحقيق ڪرڻ جي ضروت آهي. هن چيو تہ لطيف ڪلياڻ ۽ يمن ڪلياڻ ۾ منصور تي تمام گهڻو لکيو آهي. ڀٽائي رومي کان متاثر ٿيو پر ان کان بہ اڳتي ويو. ڀٽائيءَ تي فڪري حوالي سان تحقيق جي ضرورت آهي.

ناليواري دانشور محترم جامي چانڊيي چيو تہ: مٺل سان دوستيءَ جي تند لطيف آهي. مٺل وقاصي لطيف جي سچن عاشقن مان آهي. تمام ٿورا ماڻهو آهن، جن رسمن نہ پر لطيف سان حقيقي محبت جو ثبوت ڏيندي آمريڪا جهڙي ملڪ ۾ لطيف جي نالي سان ادارو قائم ڪيو. ڊاڪٽر مٺل جي ڪوشش سان تقريبن 'سانا' جي هر محفل ۾ لطيف تي ضرور ڪو نہ ڪو موضوع هوندو آهي. سندس ڪوشش سان پوري دنيا ۾ آن لائين ليڪچر شروع ڪيا ويا. گهر ويٺي ڏنل ليڪچر هڪ ئي وقت دنيا جي مختلف ملڪن ۾ ڏيکاريا ويا. هن چيو تہ لطيف سائينءَ کي دنيا ۾ ڪيئن متعارف ڪرائجي، ان لاءِ اسان کي حڪمت عملي جوڙڻ جي ضرورت آهي. هن چيو تہ سائنس ترقي پئي ڪري تعليم وڌيڪ آهي پر مغربي معاشري ۾ علم جي کوٽ آهي. مغرب هاڻي مشرقي معاشري ڏانهن نهارڻ شروع ڪيو آهي. مغربي دنيا ۾ 10_15 سالن ۾ ڏٺو ويو آهي سڀ کان وڌيڪ روميءَ جو ڪتاب وڪامي ٿو. دنيا ۾ وڏا مرڪز آهن جتي روميءَ تي ڪم ٿئي ٿو. لطيف جي بيتن ۾ روميءَ جو اثر نظر اچي ٿو. اسان جي ماهرن بہ اهو ئي چيو آهي تہ لطيف، روميءَ کان متاثر هو. رومي ۽ لطيف ۾ هڪجهڙائي آهي، پر رومي جي فڪر ۾ الاهيت ۽ لطيف جي فڪر ۾ وري انسان ذات سمايل آهي. هن ٻڌايو تہ

اوائلي دور ڏندڪٿائن ۽ ديوتائن جي شاعريءَ جو دور هو ان کانپوءِ بادشاهن جي قصيده گوئي جو دور آيو پر لطيف دنيا جي سمورن شاعرن مان اهو آهي، جنهن عام انسان جي شاعري ڪئي، جنهن ۾ عام ماڻهوءَ جي محبت، حُسن ۽ درد جي ڳالهہ ٿيل آهي.

محترم امر فياض ٻرڙي چيو تہ: لطيف پنهنجي شاعريءَ ۾ مفرد 11958 لفظ استعمال ڪيا آهن، انهن ۾ سڀ کان وڌيڪ 731 ڀيرا 'نہ' جو لفظ استعمال ڪيو آهي. مطلب لطيف سماج جي جمود جو انڪاري هو. هن چيو تہ هارورڊ يونيورسٽيءَ جي شاگرديائي لطيف جي موسيقي تي پي ايچ ڊي پئي ڪري، هوءَ چوي ٿي تہ لطيف جي وائيءَ جي ڪمپوزنگ ڪري نفسياتي اسپتالن ۾ ڏجي تہ مريض ٺيڪ ٿي ويندا. گوگل ۾ ايشيا جي 16 رجسٽرڊ ٻولين ۾ سنڌي ٻولي جو وڏو پورٽل آهي. لطيف جي ٻوليءَ کي عربي ۽ فارسي پيٽرن مان ڪڍي رومن ۾ آڻڻ جي ضرورت آهي.

تقريب ۾ محفل موسيقيءَ جو پڻ اهتمام ڪيو ويو، جنهن ۾ استاد امير علي، سدارنگ علي، گلزار علي خان لاشاري ۽ عتيق لاشاري، لطيف جو ڪلام پيش ڪيو جڏهن تہ شاهہ جي شاعريءَ جي حافظ ٻن ننڍڙن ٻارڙن: راحت ۽ انتخاب علي ٻرڙي، شاهہ سائينءَ جا چونڊ بيت، الفابيٽ جي ترتيب سان ٻڌايا. سُرندي نواز محمد حسن ملاح ۽ چنگ نواز علي محمد رونجهي پڻ پنهنجي فن جو ڀرپور مظاهرو ڪيو. ان کان پهرين چيئرمئن ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ آيل مهمانن کي اجرڪن جا تحفا پيش ڪيا.

ٻن ڏينهن جي ٻولي ڪانفرنس جون تصويري جهلڪيون

ادبي اوارڊ تقريب جون تصويري جهلڪيون

چيئرمين صاحب، اداري جي عملدارن ۽ ملازمن سان ڳڌجاڻي دوران خطاب ڪندي

مطالعاتي دوري تي آيل هاءِ اسڪول پمپ هائوس ڏاٻيجي جو هيڊماسٽر، چيئرمين صاحب کي اجرڪ جو تحفو ڏيندي

ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ، سنڌ يونيورسٽي ۽ جي پاڪستان اسٽڊي سينٽر ۾ بوٽو پوکي رهيو آهي

خانگي اسڪولن ۾ سنڌي پڙهائيندڙ استادن ۽ صحافين لاءِ ضلعي سطح تي تربيتي ورڪشاپ:

سجاول

اداري پاران 'سنڌي ٻوليءَ جو درست استعمال' جي عنوان هيٺ ضلعي سطح تي مقامي صحافين ۽ خانگي اسڪولن ۾ سنڌي پڙهائيندڙ استادن جي لاءِ شروع ڪيل تربيتي ورڪشاپ جي سلسلي ۾ 3 فيبروري 2017ع تي سجاول "تربيتي ورڪشاپ" منعقد ڪيو ويو. ان موقعي تي سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمئن پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ چيو ته: هر سماج جي اندر اهم طبقو ۽ ايندڙ نسلن جي تعمير ڪندڙ صحافي ۽ استاد ٿي هوندا آهن. سڪندراعظم چيو آهي ته "ماءُ پيءُ مون کي فرش تي چڙهيندي آهي ۽ استاد فرش کان عرش تي پهچائيندو آهي." اها استاد جي عظمت آهي. لاڙ جو خطو لوڪ ادب ۽ ساڃاهه جو مرڪز هو لاڙ عظيم شخصيتون پيدا ڪيون آهن. هن چيو ته سماج ۾ صحافيءَ جي الڳ اهميت آهي. صحافت جو پيشو انگريزن جي دور کان شروع ٿيو. صحافيءَ تي سماج جي تمام وڏي ذميواري آهي. سچائيءَ کي پرکي پنهنجي قلم ذريعي سماج کي سچائيءَ جو عڪس ڏيندو آهي. يعني صحافي جو پيشو تعميري ڪردار ادا ڪندڙ آهي. صحافي رول ماڊل آهي.

بدقسمتيءَ سان اهي قدر گهٽجي ويا آهن. هن دور ۾ سماج ۾ سچائيءَ پٺيءَ سان آهي اڳ ايئن نه هو. اڳ ۾ ماڻهن کي ڳڻن ۽ قدرن سان سڃاتو ويندو هو. استاد جو ڪم نسل جي تعمير ڪرڻ آهي، پر بدقسمتيءَ سان اڄ ڪافي استاد ان ذميواريءَ کان هٽيل آهن. صحافت ۾ اڄ منفي لاڙا وڌي رهيا آهن. ميڊيا ٿي اهم ڪردار ادا ڪري رهي آهي. اسان اڄ سوچيون ته 50 سالن کان پوءِ اسان ڪٿي هونداسين. هن چيو ته ٻوليءَ جو بگاڙ پيدا ٿي رهيو آهي جمع- واحد ختم ٿي رهيا آهن. سنڌي لئنگئيج اٿارٽي، ٻوليءَ جي بچاءَ لاءِ اوهان جي در تي پهچي پڙهائي سگهي ٿي. ٻوليءَ بابت تربيت ڪرائي سگهي ٿي، پر عمل ڪرڻ اوهان جو ڪم آهي. سنڌي ٻوليءَ جو مزاج آهي ته ان جو هر لفظ متحرڪ آهي. لهجا سڀ دُرست آهن. لهجو غلط ڪو به نه آهي. اسان کي محروميءَ جي احساس مان نڪري اُميد طرف وڌڻو پوندو. محنت ڪري ڪامياب ٿينداسين.

ورڪشاپ کي ليڪچر ڏيندي نالي واري اديب محترم تاج جويي چيو ته: ٻار جي بنيادي تعليم پنهنجي مادري ٻوليءَ ۾ هجڻ گهرجي. اسان جو الميو اهو آهي ته خود استاد ئي پنهنجي ٻوليءَ جو استعمال غلط ڪندو آهي. ساڳيءَ ريت هڪ صحافيءَ جي مٿان وڏيون ذميواريون هونديون آهن. هو پنهنجي ٻوليءَ جي وقار جو ضامن آهي. پر انهن کان به ٻوليءَ ۾ غلطيون ٿين ٿيون. اٿارٽي جي چيئرمئن ان ڳالهه کي سمجهي ضلعي سطح تي هن قسم جي تربيت جو سلسلو شروع ڪيو آهي. انسان جڏهن کان جنم ورتو آهي، تڏهن کان هڪ ٻئي سان رابطو شروع ڪيو آهي. ڳالهائڻ وقت مختلف ڪيفيتون ٿين ٿيون. روئڻ، کلڻ ۽ خوشيءَ جون الڳ ڪيفيتون آهن ۽ لکت ۾ ان جون جدا نشانيون آهن. جيڪي ٻوليءَ جي ماهرن ٺاهيون آهن ۽ اُهي سڀني ٻولين ۾ استعمال ٿينديون آهن. سڀ کان وڌيڪ اسان جي ٻوليءَ ۾ پورو دم يا 'ٿورو دم' استعمال ٿيندا آهن.

آخر ۾ تربيت وٺندڙ استادن ۽ صحافين کي اداري پاران سرٽيفڪيٽ پڻ ڏنا ويا. ورڪشاپ ۾ اٿارٽيءَ جي پروگرام آفيسر محترم زاهد اوٺي ۽ پي. آر. او محترم سليم جروار شرڪت ڪئي.

سانگهڙ

9 مارچ 2017ع تي ميونسپل ڪميٽي هال سانگهڙ ۾ خانگي اسڪولن ۾ سنڌي پڙهائيندڙ استادن ۽ مقامي صحافين لاءِ تربيتي ورڪشاپ ڪرايو ويو جنهن ۾ وڏي تعداد ۾ استادن ۽ صحافين شريڪ ٿي تربيت حاصل ڪئي. 'آل پرائيويٽ اسڪول ائسوسيئيشن' سانگهڙ جي صدر محترم علي ڏني شر سنڌي ٻوليءَ جي با اختيار اداري پاران آيل ٽرينر ۽ عملي کي اجرڪ ۽ گلن جا تحفا ڏنا. تربيت دوران ليڪچر ڏيندي نالي واري اديب محترم تاج جويي چيو ته: سانگهڙ سنڌ جي تاريخ ۾ ڳاڙهي ٽُڪي جي حيثيت رکي ٿو ڇاڪاڻ جو هن ضلعي مان پنهنجي وطن جي دفاع جو پهريون آواز حُرن جو اُٿيو هو.

جيڪي وطن سلامت هوندا آهن. اُهي ئي پنهنجي ٻولي سلامت رکي سگهندا آهن. پنهنجي ٻوليءَ ۾ وڏارا شڏارا ڪري سگهندا آهن. تنهن مير ترتيب ڏئي سگهندا آهن. ٻولي، جيڪا احساسن، اُمنگن ۽ جذبن جي ترجمان هوندي آهي. ٻوليءَ جون ڦڪيون صورتون ڳالهائڻ ۽ لکڻ ٻـ هُونديون آهن. جڏهن ته اُن جون تاثراتي صورتون گهڻيون هونديون آهن. جيڪي ڪاوڙ خوشي، ڏک، پريشاني ۽ خوف وغيره جي صورت ۾ نمودار ٿينديون آهن ۽ اُنهن کي واضح ڪرڻ لاءِ اسان جي عالمن لکت ۾ ڪجهه نشانيون مقرر ڪيون آهن. جن کي 'بيهڪ جون نشانيون' چئجي ٿو.

ورڪشاپ جي پُڄاڻيءَ تي ورڪشاپ جي ڪوآرڊينيٽر محترم نواز ڪنڀر ڳالهائيندي چيو ته: اسان سانگهڙ واسي سنڌي ٻوليءَ جي با اختيار اداري جا تمام گهڻا ٿورائتا آهيون. جنهن هن قسم جو اهم ورڪشاپ منعقد ڪري ڇاڻ ڏني. اداري جي پروگرام آفيسر محترم زاهد اولي تربيت وٺندڙ استادن ۽ صحافين جا اداري پاران ٿورا مڃيندي چيو ته: سنڌي ٻوليءَ جي با اختيار اداري پاران سڀني ضلعن ۾ ان قسم جا تربيتي ورڪشاپ منعقد ڪيا پيا وڃن. هن کان پهرين ٽنڊي محمد خان ۽ سجاول ضلعن ۾ ورڪشاپ ڪري چُڪا آهيون.

ورڪشاپ جي پُڄاڻيءَ تي اداري جي وفد سانگهڙ پريس ڪلب ۾ منعقد ڪيل 'سورهيه بادشاهه ڪتابي ميلي' ۾ شرڪت ڪري اداري جي نمائندگي ڪئي ۽ نيشنل پريس ڪلب جي صحافين سان پڻ ملاقات ڪئي.

گورنمينٽ هاءِ اسڪول پمپ هائوس ڏاٻيجي جي شاگردن ۽ استادن جو 'مطالعاتي دورو'

9 فيبروري 2017ع تي گورنمينٽ هاءِ اسڪول ڏاٻيجيءَ جي شاگردن ۽ استادن 'مطالعاتي دوري' دوران سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جو دورو ڪيو سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ پاران شاگردن ۽ استادن جي مان ۾ آجياڻو ڏنو ويو ۽ سنڌي ٻوليءَ جي اهميت ۽ ان جي درست استعمال بابت مختصر ورڪشاپ پڻ ٿيو.

سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمئن پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ استادن کي اجرڪ جا تحفا ڏنا. ان موقعي تي ڳالهائيندي هن چيو ته: هن اداري جو ڪم ئي سنڌي ٻوليءَ، ثقافت، ادب ۽ تاريخ کي هٿي وٺرائڻ آهي. اسان جو نوجوان نسل ئي مستقبل جو معمار آهي. جنهن کي هن ملڪ جون واڳون سنڀالڻيون آهن. شاگرد جي بهتر تربيت ئي کين بهتر مستقبل جي راهه هموار ڪندي

گورنمينٽ هاءِ اسڪول (پمپ هائوس) ڏاٻيجيءَ جي هيڊماستر محترم عبدالحميد ميمڻ چيو ته: سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي انتظاميه پاران آڌرڀاءُ ڪرڻ تي اسان سڀني شڪر گذار آهيون. شاگردن کي 'مطالعاتي دورا' ڪرائڻ جو مطلب ئي اسان جي

ايندڙ نسل کي اهڙن علمي، ادبي ۽ ثقافتي ادارن کان واقف ڪرائڻ آهي. ڇو ته هي ادارا انهن ٻارن جي امانت آهن. سڀاڻي کين انهن جون واڳون سنڀالڻيون آهن. اڄ جي شاگردن لاءِ ڪيترائي ڏکيا مرحلا سامهون آهن. جنهن لاءِ اسان جي شاگردن کي تمام گهڻي محنت ڪري پنهنجي والدين ۽ استادن جو مان مٿانهون ڪرڻو پوندو. تربيتي ورڪشاپ ۾ اسڪول جي شاگردن ٽيبلو پيش ڪيا ۽ شاهه سائينءَ جو ڪلام پڻ جهونگاريو.

ورڪشاپ جي پڄاڻيءَ تي شاگردن ۽ استادن لئنگئيج اٿارٽيءَ جي مختلف شعبن ۽ ڪتاب گهر جو دورو پڻ ڪيو.

چيئرمئن پاران مختلف علمي، ادبي ۽ ثقافتي سرگرمين ۾ شرڪت

حيدرآباد لٽريچر فيسٽيول حيدرآباد (افتتاحي تقريب) ۾ شرڪت

ثقافت کاتي حڪومت سنڌ ۽ ٻين مختلف ادارن جي سهڪار سان "ٻيو حيدرآباد لٽريچر فيسٽيول" تاريخ 6 جنوري 2017ع کان شروع ٿيو جنهن جو افتتاح، سنڌي ٻوليءَ جي ناليواري ڪهاڻيڪار، ڊرامہ نويس محترم نورالهدي شاهہ، ثقافت کاتي جي صوبائي وزير محترم سيد سردار علي شاهہ، سيڪريٽري ثقافت محترم اڪبر لغاري، انڊومينٽ فنڊ ٽرسٽ جي چيئرمئن محترم عبدالحميد آخوند، سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمئن ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ ڪيو. هن ادبي، ثقافتي، قومي ۽ سماجي ميلي جي لاءِ سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ ۽ سنڌ ميوزيم ۾ مختلف ادبي ويهڪون ٿيون ۽ اسٽال لڳايا ويا ۽ مختلف ويهڪن ۾ نهايت ئي شاندار پروگرام ترتيب ڏنا ويا.

افتتاحي تقريب ۾ وزير ثقافت ۽ سياحت سيد سردار علي شاهہ چيو تہ سڀ کان پهرين آءٌ اظهار سومري کي مبارڪباد ڏيان ٿو جنهن هي مانداڻ مچايو آهي. هيترا ماڻهو گڏ ڪيا آهن. ثقافت کاتي ۾ وڏي عرصي کان اهڙن پروگرامن جي کوٽ هُئي، جنهن جي پورائي لاءِ اسان ڪوشش ڪري رهيا آهيون. وزير ثقافت چيو تہ ادارن ۾ نئج ميرٽ جي بنياد تي ماڻهن جي چونڊ ڪئي وئي آهي، ان جو مثال سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمئن جي مقرري آهي. اسان پنهنجي فرض کي اهميت ڏيندي اداري طرفان 'سرچ ڪميٽي' مقرر ڪري ميرٽ جي بنياد تي چيئرمئن جي چونڊ ڪئي ۽ ڏهن ماڻهن مان سرچ ڪميٽيءَ ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ جهڙي قابل ماڻهوءَ کي اٿارٽيءَ جو چيئرمئن چونڊيو جنهن تي اسان کي فخر آهي

حيدرآباد لٽريچر فيسٽيول جي ٻئي ڏينهن 'جديديت پڇاڻان' جي عنوان هيٺ ٿيل مباحثي ۾ چيئرمئن پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ چيو تہ وقت ۽ حالتن مطابق هر شئي تبديل ٿيندي رهي ٿي، هر دور تي مختلف شين ۽ لاڙن جا اثر ٿين ٿا. اڳي ماسي، ماءُ جي ڀيڻ کي چيو ويندو هو پر هاڻ شهرن ۾ ماسيءَ جو مطلب نوڪرياڻي سمجهيو وڃي ٿو. هن چيو تہ اڳي ڪامريڊ جو مطلب سياسي ڪارڪن هوندو هو پر هاڻ ڪامريڊ جي لفظي معنئ تبديل ٿي وئي آهي. هن چيو تہ جديديت جي ڪري ٽيڪنالاجيءَ جو عروج ٿيو آهي ۽ ٽيڪنالاجيءَ جي پکيڙ ۽ ترقيءَ سبب ماڻهو جو ڪم گهٽجي ويو آهي. گڏوگڏ موجوده دور ۾ ايجادن ۽ شعور جي ترقيءَ سبب ترقي جو تصور ۽ شين کي پرکڻ جو طريقو بہ بدلجي ويو آهي. اڳي رڳو ڪتڻ جو تصور هوندو هو پر هاڻ ٻين کي ايڊجسٽ ڪرڻ ۽ گنجائش ڏيڻ جو تصور پڻ سامهون آيو آهي. هن ويهڪ جو ماڊريٽر محترم امر فياض هو ان موقعي تي شريڪ ماڻهن سوال پڻ ڪيا.

انيس انصاري اڪيڊميءَ پاران منعقد ڪيل 'ڪهاڻي ڪانفرنس' ۾ شرڪت

15 جنوري 2017ع تي 'انيس انصاري اڪيڊميءَ' پاران آرٽس ڪائونسل آف پاڪستان ۾ 'ڪهاڻي ڪانفرنس' منعقد ڪئي وئي، جنهن جي صدارت چيئرمئن سنڌي لئنگئيج اٿارٽي پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ ڪئي. پنهنجي صدارتي خطاب ۾ ڊاڪٽر غفور ميمڻ چيو تہ: جديد دور ۾ ڪهاڻين جي گهڻي اهميت آهي، ڇاڪاڻ تہ ڪهاڻين ۾ انسان جي درد ڪٿا، زندگي ۽ معاشرتي مسئلن سميت زندگيءَ جي مختلف پهلوئن کي بيان ڪيو ويندو آهي. هن چيو تہ اڳ واري دور ۾ هير رانجها، سسئي پنهون ۽ ٻين ڪجهہ موضوعن تي ڪهاڻيون لکيون وينديون هيون، جن کي اڄ بہ گهڻي پذيرائي حاصل آهي. پر گذريل ڏور جي ڀيٽ ۾ اڄوڪو دور تمام تيزيءَ سان اڳتي وڌي رهيو آهي، ان لاءِ ليکڪن کي گُهرجي تہ ڪهاڻين ۾ جدت آڻي نئين نسل کي بهتر ڪهاڻيون فراهم ڪن. ان موقعي تي محترم اخلاق انصاري، محترم بدر اُجڻ ۽ ٻين پڻ خطاب ڪيو. ڪانفرنس ۾ ڪهاڻي، مقالن ۽ اوارڊ بابت سيشن ڪرايا ويا.

سنڌ يونيورسٽيءَ ۾ سنڌي شعبي جي پي.ايڇ.ڊي سيمينارن ۾ شرڪت

31 جنوري 2017ع تي سنڌ يونيورسٽيءَ ۾ سنڌي شعبي جي پي.ايڇ.ڊي اسڪالر، محترم جيٺڻ خان ڪيريي جي تحقيقي مقالي: "پير سيد علي گوهر شاهہ 'اصغر' بحيثيت ڪافيءَ جو شاعر" جي موضوع تي سيمينار ۾ چيئرمئن سنڌي لئنگئيج اٿارٽي پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ کي ماهر جي حيثيت ۾ گهرايو

ويو. سيمينار ۾ محترم جيٺڻ خان ڪيريي پنهنجي تحقيقي ڪتاب جو اختصار پيش ڪيو. ان کانپوءِ پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ کي اسٽيج تي سڏيو ويو. هن پنهنجي ماهراڻي خطاب ۾ چيو تہ: اسان کي ڪنهن بہ موضوع تي تحقيق کان پهرين اهو ڏسڻ گهرجي تہ ان بابت اسان جي دماغ ۾ ڇا آهي ۽ تحقيق کان

پوءِ ان جا نتيجا ڪهڙا هُئڻ گهرجن. هن چيو تہ سيمينار ۾ جنهن طريقي سان موضوع بابت ڪم پيش ڪيو ويندو آهي، اهو لڪيل صورت ۾ پڙهي نہ ٻڌائجي. ۾ عالمي سطح جي اسڪالر جيان پنهنجي تحقيق پيش ڪئي وڃي. ان موقعي تي نيچرل سائنسز جي ڊين پروفيسر نگينہ صدارتي خطاب ڪندي چيو تہ: ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ ماهر جي حيثيت سان جيڪو ڳالهايو هوءَ ان جي تائيد ڪري ٿي. ان موقعي تي ڊين آف آرٽس فيڪلٽي محترم جاويد اقبال، چيئرمئن سنڌي شعبي ڊاڪٽر انور فگار هڪڙي ۽ ڊاڪٽر نور افروز خواجہ پڻ ڳالهايو. جڏهن تہ ٻئي ڏينهن يعني پهرين فيبروري تي "شمس الدين بلبل جي علمي ادبي ۽ صحافتي خدمتن جو تحقيقي جائزو" جي موضوع تي پي.ايڇ.ڊي ڪنڊڊ محترم محمد آدم ڀٽ جي سيمينار ۾ پڻ ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ ماهر طور شرڪت ڪئي ۽ هڪ ماهر جي حيثيت ۾ هُن ڪيترين تجويزن ڏنيون ۽ رهنمائي ڪئي.

'صوفي خيال ۽ سماج جي سهپ' سيمينار

سنڌ يونيورسٽي علامہ آءِ آءِ قاضي ڪئمپس ڄامشوري ۾ 'پاڪستان اسٽڊي سينٽر' طرفان 14 فيبروري 2017ع تي 'صوفي خيال ۽ سماج جي سهپ' جي عنوان هيٺ منعقد ڪيل هڪ

ڏينهن جي سيمينار ۾ سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري جي چيئرمئن ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ موضوع جي اسڪالر طور شرڪت ڪئي ۽ موضوع تي پنهنجو مقالو پڙهيو، جنهن ۾ هن صوفي خيالن ۽ سنڌي سماج ۾ سهپ جي موضوع تي تفصيلي روشني وڌي. سيمينار کي سنڌ يونيورسٽيءَ جي وائيس چانسلر ڊاڪٽر فتح محمد برفت، ڊاڪٽر سيد مهتاب علي شاهہ ۽ ڄامشوري جي ڊپٽي ڪمشنر محترم منور علي مهيسر بہ موضوع جي مناسبت سان پنهنجن خيالن جو اظهار ڪيو. هن کان اڳ پاڪستان اسٽڊي سينٽر جي ڊائريڪٽر ڊاڪٽر فرزانہ بلوچ ميزبان طور سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري جي چيئرمئن کي اجرڪ جو تحفو پيش ڪيو ۽ بهار جي آمد جي مناسبت سان چيئرمئن صاحب پاڪستان اسٽڊي سينٽر جي احاطي ۾ هڪ ٻوٽي جي ڇڪي پڻ لڳائي.

انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجيءَ پاران 'سنڌ لوڪ آرٽ ميلي' ۾ شرڪت

انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجي ڄامشوري پاران ٽيل ٻن ڏينهن جي 'سنڌ لوڪ آرٽ ميلي' جي ٻئي ڏينهن بہ مختلف سيشن ٿيا. ميلي ۾ سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمئن پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ پڻ شرڪت ڪئي. ميلي ۾ شاهہ لطيف بابت ليڪچر ڏيندي ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ چيو تہ: لطيف سائينءَ جي ٻوليءَ جو پنهنجو حسن آهي. مصنوعي انداز طرف اچون تہ جتي لطيف سرڪار ماڪوڙي لفظ استعمال ڪيو آهي، ان کي اسان ڪيولي نہ ٿا ڪري سگهون. ڇو تہ هُن جي ٻوليءَ ۾ ئي سونهن آهي ۽ اهو فن بہ لطيف سرڪار وٽ آهي.

سچ سوشل ويلفيئر ايسوسيئيشن جي سالگرهہ تقريب ۾ شرڪت

4 مارچ 2017ع تي 'سچ سوشل ويلفيئر ايسوسيئيشن' ڪراچيءَ جي نائين سالگرهہ جي موقعي تي "شهيد بينظير ڀٽو لائبريري"، سچل ڳوٺ ۾ هڪ تقريب ٿي گذري، جنهن ۾ سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمئن پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ کي لائيف ٽائيم اچيومينٽ اوارڊ ڏنو ويو. ٻين ناميارين شخصيتن جن ۾ اڪيڊمي ادبيات جي چيئرمئن ڊاڪٽر قاسم ٻگهئي، محترم تاج بلوچ، محترم هدايت بلوچ ۽ محترم عبدالغفار

تبسم کي پڻ لائيف اچيومينٽ اوارڊ ڏنا ويا. ان کانسواءِ ڊاڪٽر ذوالفقار سيال، ڊاڪٽر ايوب شيخ، محترم بشير سنجراڻي، ڊاڪٽر شير مهراڻي ۽ ڊاڪٽر عابد مظهر کي محبتا اوارڊ ڏنا ويا. تقريب ۾ ڊاڪٽر مظهر عابد جي ترتيب ڏنل ڪتاب 'بزم غزل' جو مهورت پڻ ڪيو ويو.

غلام حسين رنگريز جي ڪتاب 'خانہ بدوش روح' جو مهورت

ناليواري اديب ۽ شاعر غلام حسين رنگريز جي ڪتاب 'خانہ بدوش روح' جي مهورتي تقريب، 5 مارچ 2017ع تي ڊگري ڪاليج سجاول ۾ ٿي، جنهن ۾ خاص مهمان طور چيئرمئن سنڌي لئنگئيج اٿارٽي پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ شرڪت ڪئي. پنهنجي صدارتي خطاب ۾ ڊاڪٽر غفور ميمڻ چيو ت: غلام حسين رنگريز سنڌي ادب جو جرڪندڙ ستارو ۽

نوجوانن لاءِ اتساهہ جو اهڃاڻ آهي. هن چيو ت نوجوان اديبن ۽ شاعرن کي رنگريز صاحب جي لکڻين کي پڙهڻ گهرجي. مهورتي تقريب کي ناليواري اديب محترم رسول بخش درس، محترم يوسف سنڌي، محترمہ مريم مجيدي، ڊاڪٽر محمد علي مانجهي، ڊاڪٽر قادر بخش مگسي، محترم نواز خان زئور، محترم اسلم خيرپوري ۽ ٻين پڻ خطاب ڪيو.

جامي چانڊيي جي ڪتاب 'سنڌي جوڳيان ذات' جي مهورت ۾ 'ايپاسي ويهڪ' ۾ شرڪت

8 مارچ 2017ع تي ڪراچيءَ جي آرٽس ڪائونسل ۾ ناليواري دانشور جامي چانڊيي جي ڪتاب 'سنڌي جوڳيان ذات' تي ايپاس ويهڪ ٿي جنهن ۾ سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمئن

پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ پڻ شرڪت ڪئي. ان موقعي تي ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ ڳالهائيندي چيو ت: جامي جي اها خصوصيت آهي، جو هي پنهنجي ڪم تي ڌيان ڏيندو آهي. فضول ڳالهين لاءِ هن وٽ وقت ئي ناهي هوندو. جامي جن قردن تي لکيو آهي، سي تاريخ کي تبديل ڪندڙ آهن. هن ڪتاب ۾ سنڌ سميت دنيا جي عظيم شخصيتن جي چونڊ ڪئي ويئي آهي. هن چيو ت ون يونٽ جو دور مصيبت وارو دور هو پر ان دور تمام وڏيون شخصيتون پيدا ڪيون.

تقريب ۾ سنڌ اسيمبليءَ جي ميمبر محترمہ مهتاب اڪبر راشدي، اٿارٽيءَ جي اڳوڻي چيئرپرسن ڊاڪٽر فهميده حسين، جامي چانڊيي، ناليواري شاعرڊاڪٽر آڪاش انصاري ۽ ٻين شرڪت ڪئي.

لوڪ ادب ساڃاهہ ڪانفرنس

22 ۽ 23 مارچ 2017ع تي سنڌ سگهڙ لوڪ تنظيم (سلات) پاران سنڌ يونيورسٽيءَ جي ٽيچرس ڪلب ۾ ٻن ڏينهن جي 'لوڪ ادب ساڃاهہ ڪانفرنس' جو اهتمام ڪيو ويو. جنهن ۾ سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمئن پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ شرڪت ڪئي. پنهنجي خطاب ۾ ڊاڪٽر غفور ميمڻ چيو ت: لوڪ ادب ڪانفرنس منعقد ڪرائڻ تي 'سلات' جي سائين

کي جس هجي. هن ڪانفرنس مان گهڻو ڪجهہ سکڻ لاءِ مليو آهي. چو ت هن ڪانفرنس ۾ جديد ۽ قديم لوڪ ادب کي شامل ڪيو ويو آهي جيڪو اتساهہ جوڳو عمل آهي. لوڪ ادب ڪانفرنس کي سنڌ يونيورسٽيءَ جي وائيس چانسلر ڊاڪٽر فتح محمد برفت، ڊپٽي ڪمشنر ڄامشوري محترم منور علي مهيسر، ڊاڪٽر ڪمال ڄامڙي، محترمہ زيب نظاماڻي، سلات جي باني چيئرمئن محترم عاجز رحمت الله لاشاري سميت وڏي انگ ۾ سگهڙن ۽ ساڃاهہ وندن شرڪت ڪئي.

ملاقاتون

سنڌ يونيورسٽيءَ جي وائيس چانسلر سان ملاقات

سنڌي لئنگئيج اٿارٽي جي چيئرمئن ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ پهرين فيبروري 2017ع تي ڊاڪٽر فتح محمد برفت سان ملاقات ڪري کيس سنڌ يونيورسٽيءَ جي وائيس چانسلر ٿيڻ تي مبارڪباد ڏني ۽ نيڪ تمنائن جو اظهار ڪندي چيو ته: ڊاڪٽر فتح محمد برفت جي سربراهيءَ ۾ مادر علمي سنڌ يونيورسٽي

هڪ بهترين ادارو ثابت ٿيندو. هن چيو ته علمي ادبي ادارن جي ويجهڙائپ تعليم، ٻولي ۽ ادب لاءِ انتهائي ضروري آهي. وائيس چانسلر فتح محمد برفت انتهائي گرمجوشيءَ سان ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ جي آجيان ڪئي. ملاقات دوران اداري جو ترجمان محترم سليم جروار پڻ موجود هو.

چيئرمئن جي ماهر لسانيات ڊاڪٽر غلام علي الانا سان ملاقات

سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمئن پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ، ماهر لسانيات ۽ اٿارٽيءَ جي اڳوڻي چيئرمئن ڊاڪٽر غلام علي الانا سان سندس گهر وڃي ملاقات ڪئي ۽ کيس گلدستو پيش ڪيو. ان موقعي تي ڊاڪٽر غلام علي الانا چيو ته: علمي ادبي ادارن کي بچائڻ لاءِ انهن کي پنهنجي مقصدن تحت

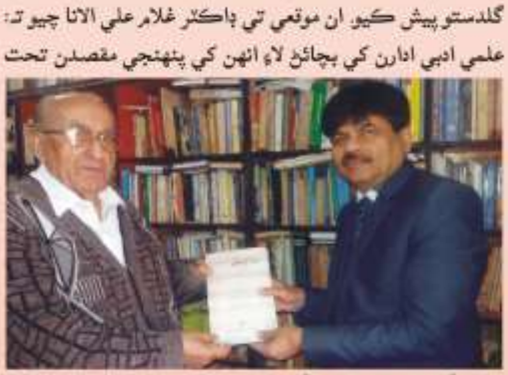

هلائڻ گهرجي اتي اهل ماڻهو مقرر ڪيا وڃن. ادارن ۾ ملازمن کي قاعدن موجب حق ملڻ سان اُهي وڌيڪ بهتريءَ سان مثبت ڪم ڪرڻ جو حوصلو رکندا. هن چيو ته سنڌي لئنگئيج اٿارٽي بهتر ڪم ڪري رهي آهي ۽ سنڌي ٻوليءَ کي جديد تقاضائن موجب هلائڻ لاءِ اداري جو ڪردار ساراهه جوڳو آهي.

ان موقعي تي چيئرمئن سنڌي لئنگئيج اٿارٽي، پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ چيو ته: مون لاءِ وڏو اعزاز آهي جو مون کي پنهنجي ماءُ ٻولي جي خدمت لاءِ هن اداري جي سربراهيءَ جو موقعو مليو آهي. آءٌ هر ممڪن ڪوشش ڪري، اداري جي مقصدن جي حاصلات لاءِ جاکوڙيندس. هن الانا صاحب کي ٻڌايو ته سنڌي ٻوليءَ جي درست استعمال جي سلسلي ۾ خانگي اسڪولن ۾ پڙهائيندڙ سنڌي جي استادن ۽ مقامي صحافين جي تربيت جو ضلعي سطح تي سلسلو شروع ڪيو ويو آهي. جڏهن ته ڪمپيوٽر جي ميدان ۾ سنڌيءَ کي ترقي وٺرائڻ لاءِ 'ماجد ڀرڳڙي انسٽيٽيوٽ آف ڪمپيوٽر ٽيڪنالاجيءَ' کي وڌيڪ فعال ڪيو ويو آهي ۽ ٻيا شعبا پڻ پنهنجيون ذميواريون بهتر طريقي سان نڀائي رهيا آهن. ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ ڊاڪٽر غلام علي الانا کي اداري پاران تازو ڇپايل 'سنڌي ٻولي جرنل' پڻ پيش ڪيو. ان موقعي تي اٿارٽيءَ جو سيڪريٽري هارون عنايت عباسي، ڊائريڪٽر پبليڪيشن امين لغاري ۽ پي. آر. او سليم جروار پڻ موجود هُئا.

"سنڌي ٻولي" تحقيقي جرنل جي اشاعت

سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ پاران 'سنڌي ٻولي' تحقيقي جرنل نئين انداز سان ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي. هائير ايجوڪيشن ڪميشن جي معيار موجب پهريون پيرو هي جرنل (HEC) جي مقرر پاليسيءَ تحت تيار ڪيو ويو آهي. جنهن ۾ ڏيهي ۽ پرڏيهي ماهرن تي ٻڌل ڪميٽي ۽ ايڊيٽوريل بورڊ قائم ڪيو ويو آهي

پهرئين شماري ۾ 9 مختلف اسڪالرن جا تحقيقي مقالا شايع ٿيل آهن. جن ۾: "شاهه لطيف جي شاعريءَ ۾ وجدانيت جو فلسفو" (ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ)، "حيدر ڪلوچ: سنڌيءَ جو فارسي گو شاعر" (مدد علي سنڌي)، "سنڌي ٻوليءَ لاءِ ٻاهريان ۽ اندريان خطرا ۽ اُپاءَ" (تاج جويو)، "ڀارت ۾ سنڌي ٻولي ۽ نئين ٽهي" (ڊاڪٽر وسي سدارنگاڻي)، "سنڌي ادب ۾ جديديت پڄاڻان جو اڀياس" (ڊاڪٽر ساجده پروين)، "بيدل فقير جا همعصر ڪافي گو شاعر" (ڊاڪٽر مخمور بخاري)، "آريا ۽ سنڌو سڀيتا" (نور احمد جنجهي)، "ابتدائي درجي وارن بصري لفظن جي دائري جو اڀياس" (ڊاڪٽر الطاف جوکيو) ۽ "ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ جي مقالن ۽ مضمونن جو جائزو" (ميرزا دبير) شامل آهن.

پهرئين شماري کي جن عالمن اديبن خطن، ايس ايم ايس ۽ اِي ميل ذريعي ساراهيو آهي، تن ۾: ڊاڪٽر فتح محمد برفت (وائيس چانسلر، سنڌ يونيورسٽي ڄامشورو)، ڊاڪٽر محمد علي شيخ (وائيس چانسلر، سنڌ مدرسة الاسلام يونيورسٽي ڪراچي)، ڊاڪٽر غلام علي الانا، ڊاڪٽر فهميده حسين، ڊاڪٽر ڄيٺو لالواڻي (احمد آباد، ڀارت)، ڊاڪٽر ٻلديو مٽلاڻي (ممبئي)، سيد عالم شاهه (انگلينڊ)، ڊاڪٽر روشن گولاڻي (گجرات يونيورسٽي، ڀارت)، محترم شفيق احمد مهيسر (ڪمشنر ميرپورخاص)، ڊاڪٽر انور فگار هڪڙو، ڊاڪٽر محمد يوسف خشڪ، ڊاڪٽر اسحاق سميجو، ڊاڪٽر ادل سومرو، محترم نصير مرزا، محترم اياز گل، محترمہ فاطمہ حسن (ڪراچي)، محترم مدد علي سنڌي، ڊاڪٽر حاڪم ٻرڙو، ڊاڪٽر منظور ويسريو، محترم نور گهلو، محترم تاج جويو، محترم يوسف سنڌي، محترم ادريس جتوئي، محترم نفيس احمد ناشاد، محترم نور احمد ڪَهري، محترم ستار پيرزادو، محترم خليل موريائي، محترم عبدالجبار عبد، محترم حزب الله سومرو، محترم ياسين شورو، محترم مولا بخش محمدي، محترم عاجز رحمت الله لاشاري، محترم ميان بخش عمراڻي، محترم زوهيب آريسر، محترم استاد امام بخش منگريو، محترم سڪندر ملاح، پروفيسر فدا حسين مڱڻهار، محترم سرور سيف، محترم حبيب سنائي ۽ ٻيا شامل آهن.

هن تحقيقي جرنل بابت اٿارٽيءَ جي چيئرمئن پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ پاليسي پڌري ڪندي چيو آهي ته هن تحقيقي جرنل ۾ مقرر پاليسيءَ تحت اشاعت لاءِ ايندڙ هر مقالي جو معيار پرکي ماهرن کان منظوريءَ بعد شايع ڪيو ويندو. مقالا سنڌي ٻوليءَ ۽ ادب جي ڪنهن به موضوع تي هجن. مقالي ۾ جيڪڏهن مستند حوالا ۽ انگريزيءَ ۾ خلاصو شامل نه هوندو ته اهو شامل نه ڪيو ويندو. هن سلسلي جو تازو شمارو ٻيو (ڊسمبر 2016) پڻ جاري ڪيو ويو آهي. سنڌي ٻولي جرنل اداري جي ويب سائيٽ تي آن لائين پڙهي ۽ ڊائونلوڊ پڻ ڪري سگهجي ٿو.

پبليڪيشن ڪميٽيءَ جي گڏجاڻي

16 مارچ 2017ع تي اداري جي پبليڪيشن ڪميٽيءَ جي گڏجاڻي چيئرمئن ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ جي صدارت ۾ ٿي گذري، جنهن ۾ پروفيسر قلندر شاهه لڪياري، ڊاڪٽر ادل سومري، ڊاڪٽر تنوير جوڻيجو، ڊاڪٽر نور افروز خواجه، محترم نصير مرزا، محترم هدايت بلوچ ۽ محترم لعل بخش منگي شرڪت ڪئي.

دستوري ڪاروائي، اڳ ۾ موجود رٿائن بابت رپورٽ ڪانپوءِ 15 نون مسودن ۾ رٿائن جي اشاعت جي منظوري ڏني وئي. جڏهن ته سيڪريٽري سنڌي لئنگئيج اٿارٽي، محترم هارون عنايت عباسي ۽ ڊائريڪٽر پبليڪيشن ۽ پراڊڪشن بيورو محترم امين محمد لغاري پڻ گڏجاڻيءَ ۾ موجود هئا.

خانگي اسڪولن ۾ سنڌي ٻولي پڙهائڻ جو مسئلو

سنڌي ٻوليءَ جي بااختيار اداري طرفان سنڌ جي خانگي اسڪولن ۾ سنڌي ٻولي نه پڙهائڻ يا ٿورين درجي کان سنڌي ٻارن کي آسان سنڌي پڙهائڻ واري مسئلي کي حل ڪرڻ لاءِ لاڳاپيل ادارن سان لکپڙهه هلائي وئي هئي. ڊائريڪٽر پرائيويٽ اسڪولز حيدرآباد ريجن پروفيسر زوار نقوي ۽ آل پرائيويٽ اسڪولز مئنيجمينٽ ايسوسيئيشن حيدرآباد ريجن جي صدر محترم اشرف بن محمد، اٿارٽيءَ جي چيئرمئن پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ سان ملاقات ڪري گڏجاڻي ڪئي. گڏجاڻيءَ ۾

طئي ٿيو ته حيدرآباد ريجن ۾ ڪم ڪندڙ پرائيويٽ اسڪولن ۾ سنڌي ٻوليءَ جي حوالي سان انگ اکر گڏ ڪيا ويندا ته ڪهڙن ڪهڙن اسڪولن ۾ سنڌي پڙهائجي ٿي؟ سنڌي ٻولي ڪهڙي درجي کان پڙهائجي ٿي؟ ۽ اتي سنڌي پڙهائيندڙ استادن جي ٻوليءَ جي سکيا جي حوالي سان تربيت ٿيل آهي يا نه؟ اهڙن انگن اکرن جي اچڻ بعد سنڌي ٻوليءَ جي سکيا جي حوالي سان وڌيڪ قدم کنيا ويندا.

سنڌي لئنگئيج اٿارٽي پاران تازا ڇپايل ڪتاب

'سنڌ لئنڊ روينيو قانون 1967ع'

'سنڌ لئنڊ روينيو قانون 1967ع' جي عنوان هيٺ هن ڪتاب جو پنجون ڇاپو ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي، جنهن کي محترم مير محمد سولنگي ترجمو ڪيو آهي. ڪتاب جو پهريون ڇاپو 1994ع، ٻيو 1999ع، ٽيون 2007ع ۽ چوٿون ڇاپو 2011ع ۾ ڇپائي پڌرو ڪيو ويو. تازو ڇپايل پنجون ڇاپو 189 صفحن تي مشتمل آهي ۽ ان جي قيمت 400 روپيا آهي.

'آيئے سندھی سیکھیں'

اداري پاران 'آیئے سندھی سیکھیں' جي عنوان سان ڇپايل هن ڪتاب جو ٽيون ڇاپو اردو ڳالهائيندڙن جي سکيا لاءِ شايع ڪيو ويو آهي. ڊاڪٽر فهميده حسين پاران تحرير ڪيل ڪتاب جو ٽئون ڇاپو 220 صفحن تي مشتمل آهي، جنهن جي قيمت 300 روپيا آهي.

'راحة المؤمنين'

'راحة المؤمنين' جي عنوان هيٺ هن ڪتاب جو ٻيو ڇاپو تازو ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي. ڪتاب جو پهريون ڇاپو جون 2009ع ۾ ڇپيو هو. 146 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جو مصنف مخدوم محمد هاشم ٺٽوي آهي. ڪتاب جي قيمت 180 روپيا آهي.

'سنڌ جي قديم آثارن جي ڊائريڪٽري'

'سنڌ جي قديم آثارن جي ڊائريڪٽري' جي نالي سان هن ڪتاب جو ٻيو ڇاپو تازو جنوري 2017ع ۾ ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي. 318 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جا ليکڪ سيد حاڪم علي شاهه بخاري ۽ محترم محمد عثمان ميمڻ آهن. ڪتاب جي قيمت 500 روپيا آهي.

'قانون جي لغت'

'قانون جي لغت (انگريزي-سنڌي)' جي عنوان سان هن ڪتاب جو پهريون ڇاپو 2007ع، ٻيو مارچ 2015ع ۽ ٽيون ڇاپو جنوري 2017ع ۾ ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي. 304 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جو مؤلف محترم خليل الرحمان شيخ آهي. ڪتاب جي قيمت 600 روپيا آهي.

'سنڌي ڀاڪا: لسانياتي ۽ سماجي-ثقافتي اڀياس'

ڊاڪٽر روي پرڪاش ٽيڪچندائيءَ جي تحقيق تي مشتمل ڪتاب 'سنڌي ڀاڪا: لسانياتي ۽ سماجي-ثقافتي اڀياس' جو ٻيو ڇاپو جنوري 2017ع ۾ ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي. جڏهن ته پهريون ڇاپو 2010ع ۾ ڇپيو هو. 403 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جي قيمت 350 روپيا آهي.

'زرعي سائنس'

'زرعي سائنس' جي عنوان هيٺ هن ڪتاب جو ٻيو ڇاپو جنوري 2017ع ۾ ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي. محترم محمد خان جروار پاران تحرير ڪيل هن ڪتاب جو پهريون ڇاپو 2011ع ۾ ڇپيو هو. 361 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جي قيمت 400 روپيا آهي.

'فرائض الاسلام سنڌي'

دين اسلام جي فرضن جي حوالي سان مخدوم محمد هاشم ٺٽوي پاران تحرير ڪيل ڪتاب 'فرائض الاسلام سنڌي' جو ٻيو ڇاپو تازو جنوري 2017ع ۾ ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي. هن ڪتاب جو مترجم مخدوم عبداللطيف آهي. 320 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جي قيمت 250 روپيا آهي.

فن تحرير جي تاريخ

غلام حسين رنگريز پاران ترجمو ڪيل ڪتاب 'فن تحرير جي تاريخ' تازو ڇپايو ويو آهي. ڪتاب جو اصل مصنف محمد اسحاق صديقي آهي. هي ڪتاب فن تحرير جي تاريخ جي ابتدا ۾ خطاطي جو فن ۽ مختلف زبانن جي لپين جي تحقيق تي مشتمل آهي. 350 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جي قيمت 400 روپيا آهي.

'سنڌي ڪڇي لوڪ تهذيبي روايتون'

ڪڇ جي لوڪ تهذيبي روايتن ۽ ثقافت تي تيار ڪيل هن تحقيقي ڪتاب جو ليکڪ ڊاڪٽر جينو لالوائي آهي. هن ڪتاب ۾ ڪڇي لوڪ ثقافت، لوڪ ڪلائو، لوڪ پوشاڪ، لوڪ رهائش، لوڪ ورثا، لوڪ هار سينگار، دستڪاري، چترڪاري، ابلاغي ذريعا، لوڪ ڳاٿا ۽ گيت وغيره بابت تفصيل سان لکيو ويو آهي.

ڪتاب جو پهريون ڇاپو فيبروري 2017ع ۾ ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي. 411 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جي قيمت 400 روپيا آهي.

'انگريزي-سنڌي ڊڪشنري' (پاڪيٽ سائيز)

عبدالحسين ميمڻ جي تيار ڪيل پاڪيٽ سائيز انگريزي-سنڌي ڊڪشنريءَ جو پهريون ڇاپو 2010ع، ٻيو ڇاپو 2014ع ۽ ٽيون ڇاپو تازو جنوري 2017ع ۾ ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي. اداري پاران ڇپايل هي ڊڪشنري شاگردن، استادن ۽ مختلف پيشي ۾ ڪم ڪندڙ ملازمن لاءِ فائديمند ثابت ٿي آهي. 1178 صفحن تي مشتمل هن خوبصورت ڊڪشنري جي قيمت 400 روپيا رکي وئي آهي.

'سنڌ جي جهنگلي جيوت'

موضوعاتي انسائيڪلوپيڊيا جي سلسلي ۾ محترم بدر ابڙي جي تحقيق تي مبني 'سنڌ جي جهنگلي جيوت' اٿارٽي پاران پهريون ڇاپو 2009ع ۾ ڇپايو ويو ۽ ٻيو ڇاپو تازو ئي جنوري 2017ع ۾ ڇپايو ويو آهي. هن ڪتاب ۾ رنگين تصويرن سان جهنگلي جيوت بابت تفصيل سان لکيو ويو آهي. هي ڪتاب ماحوليات تي ڪم ڪندڙ ادارن، استادن ۽ شاگردن لاءِ وڌيڪ فائديمند ثابت ٿيندو. 169 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جي قيمت 360 روپيا آهي.

هڪ جُلدي سنڌي لغت

ڊاڪٽر نبي بخش خان بلوچ جي، شيخ محمد اسماعيل جي مدد سان تيار ڪيل هڪ جُلدي سنڌي لغت عام رائج ٻولي ۽ وچولي درجي جي ادبي زبان جي لفظن ۽ اصطلاحن تي مشتمل آهي. هن هڪ جُلدي لغت جو پهريون ڇاپو آگسٽ 1998ع، ٻيو ڇاپو 2006ع ۽ ٽيون ڇاپو تازو جنوري 2017ع ۾ ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي. هي لغت عام سنڌي ڳالهائيندڙن ادبي حلقن، ادارن، اسڪولن، ڪاليجن ۽ يونيورسٽيءَ جي استادن توڙي شاگردن لاءِ انتهائي فائديمند آهي. 729 صفحن تي مشتمل هن لغت جي قيمت 600 روپيا آهي.

'سنڌي- انگريزي ڊڪشنري' (ڪئپٽن جارج اسٽئڪ)

ڪئپٽن جارج اسٽئڪ جي تيار ڪيل 'سنڌي- انگريزي ڊڪشنري' جيڪا 'ديوناگري لپي' ۾ هئي تنهن کي موجوده عربي-سنڌي لپيءَ ۾ محترم محسن عباسي ۽ محترم پارسا رضوي پاران الٿو ڪري تيار ڪيو ويو آهي. هن ڊڪشنري ۾ ديوناگري لپي کي بہ شامل ڪيو ويو آهي، جيئن ان جي اصليت برقرار رهي يعني هن ڊڪشنري ۾ عربي سنڌي ۽ ديوناگري لپيون گڏ آهن. هن جو ٻيو ڇاپو 2010ع ۾، ٽيون ڇاپو تازو جنوري 2017ع ۾ ڇپايو ويو آهي. 645 صفحن تي مشتمل هن ڊڪشنريءَ جي قيمت 500 روپيا رکي ويئي آهي.

'سنڌي ٻولي ۽ لپيءَ و اتهاس'

هيءَ ڪتاب سنڌ هند جي ناميارې سياسيتدان محقق ۽ اديب 'جٿرام داس دولترام' جي سنڌي ٻولي ۽ صورتخطيءَ جي تاريخ بابت تحقيقي مضمونن ۽ مقالن تي مشتمل آهي، جن کي نوجوان اديب رکيل مورائيءَ ترتيب ڏئي ڪتابي صورت ڏني آهي ۽ تفصيلي مقدمو لکيو آهي. 130 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب ۾ سنڌي ٻوليءَ جي تاريخ ۽ تحقيق جي حوالي سان نون رُخن تي روشني وڌل آهي. هن ڪتاب جي قيمت 150 روپيا آهي.

'Sindhi Language'

هي ڪتاب سراج الحق ميمڻ جي جڳ مشهور ڪتاب 'سنڌي ٻولي' جو ترجمو آهي. هي ڪتاب سنڌي ٻوليءَ جي بڻ بنياد ۽ ان جي اوسر ۽ موهن جي دڙي جي ٻوليءَ جي پڙهڻيءَ جي ڏس ۾ انتهائي اهم ۽ ڪارائتو آهي. ان ڪري هن ڪتاب جو ٻيو ڇاپو انگريزيءَ ۾ ترجمي سان گڏ وقت جي ضرورت سمجهندي ڇپرايو ويو آهي. پڪي جلد ۾ ڊيمي سائيز ۾ 232 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جي قيمت 300 روپيا رکيل آهي.

'سنڌي لوڪ گيت، ٻوليءَ جي اوسر'

سنڌي ٻوليءَ جي نامور عالم ڊاڪٽر پرسو گدوانيءَ ڪڇ، گجرات ۽ دهليءَ جي آسپاس رهندڙ سنڌي جاتيءَ جي مختلف قبيلن ۽ ذاتين ۾ رائج لوڪ گيتن جو ذخيرو گڏ ڪيو هو جنهن

ڪي سندس نياڻيءَ ڊاڪٽر چارو گدوائيءَ 'سنڌي لوڪ گيت' جي عنوان سان پوني انڊيا مان ڇپائي پڌرو ڪيو هو. هن ڪتاب

کي محترمہ پارسا رضوي موجوده عربي- سنڌي لپيءَ ۾ آندو آهي ۽ ايڊيٽنگ ۽ نظرثاني ڊاڪٽر فهميده حسين ڪئي آهي. هن ڪتاب جو پهريون ڇاپو 2010ع ۾ ۽ ٻيو ڇاپو ڊسمبر 2016ع ۾ ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي. 119 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جي قيمت 120 روپيا آهي.

'لغات لطيفي'

هيءَ آڳاٽي لغت اصل ۾ شاهہ جي ڪلام جي ٽيون نمبر لغت

آهي، پر هڪ لحاظ سان هن کي پهرين لغت سڏڻ صحيح ٿيندو. جنهن ۾ سُر وار ڏکين لفظن جي معنيٰ، بيت نمبر ۽ فصل ٻڌايو ويو آهي. ان کان اڳ ديوان ليلارام ۽ پيرومل مهرچند آڏواڻي پڻ شاهہ جي رسالي جون مختصر لغتون ترتيب ڏنيون هيون. هن ڪتاب جو مؤلف شمس العلماءِ مرزا قليچ بيگ آهي. 366 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جي قيمت 500 روپيا آهي.

'سنڌي صوتيات'

صوتيات لسانيت جو اهم حصو آهي ۽ ساڳي وقت هڪ ڏکيو علم آهي. ٻين جديد علمن وانگر هن علم جي کوجنا لاءِ بہ ليبارٽري ۽

سائنسي اوزارن جي ضرورت پوي ٿي. ڊاڪٽر غلام علي الانا هن علم تي سنڌي ٻوليءَ ۾ هي پهريون ڪتاب 1967ع ۾ لکيو هو. ڪتاب جو ٻيو ڇاپو جنوري 2009ع ۾ ۽ ٽيون ڇاپو تازو جنوري 2017ع ۾ ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي. هي ڪتاب علم لسان جي استادن ۽ شاگردن لاءِ تہ ڪارگر ثابت ٿيندو، پر ٻوليءَ جي علم ۾ دلچسپي رکندڙ بہ هن ڪتاب مان وڏو لاڀ پرائي سگهندا. 188 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جي قيمت 150 روپيا آهي.

'سنڌي ٻوليءَ جو گرامر'

سنڌي ٻوليءَ اٿارٽي ۽ اينڊومينٽ فنڊ ٽرسٽ فار پرزرويشن آف

هيريٽيج آف سنڌ پاران سنڌ ۽ سنڌي ٻوليءَ جي باري ۾ ڇپيل نادر ڪتابن جي ٻيهر ڇپائي ۽ ترجمي واري گڏيل رٿا هيٺ ڊاڪٽر ارنيسٽ ٽرومپ جو 'سنڌي ٻوليءَ جو گرامر'، 'A Grammar of Sindhi Language' ترجمو ڪرائي شايع ڪيو ويو آهي. هن ڪتاب جو ترجمو ڊاڪٽر امجد سراج ميمڻ ڪيو آهي. جڏهن تہ ان جي ايڊيٽنگ ڊاڪٽر فهميده حسين ڪئي آهي. هي ڪتاب، سنڌي ٻوليءَ جي گرامر تي تحقيق ڪندڙ شاگردن ۽ عالمن سان گڏ سنڌي گرامر پڙهائيندڙ استادن لاءِ ڪارائتو ثابت ٿيندو. 343 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جو ٻيو ڇاپو تازو جنوري 2017ع ۾ ڇپائي پڌرو ڪيو ويو آهي. هن ڪتاب جي قيمت 600 روپيا آهي.

'سنگيت سنسار'

موسيقيءَ جي موضوع جي حوالي سان هي ڪتاب هڪ مڪمل

فهرست آهي. جنهن ۾ موسيقيءَ جي اسمن سازن، راڳن، راڳڻين ۽ راڳدارين سميت هر قسم جي ڄاڻ الف-ب وار ڏني وئي آهي. 375 صفحن تي مشتمل هن ڪتاب جي سائيز ڊبل ڪرائون ۽ جلد پڪو آهي. هن ڪتاب جي قيمت 500 روپيا آهي.

ڪتابن جو وڪرو

سنڌي ٻوليءَ جو بااختيار ادارو وقت ۾ وقت سنڌي ٻوليءَ جا ڪتاب سنڌ ۾ عام ماڻهن، شاگردن ۽ استادن تائين پهچائڻ واري مقصد تحت ڪم ڪي تيز ڪندي، اُن پاليسيءَ موجب وقت ۾ وقت 50% رعايت ڏيڻ کان پوءِ

مارڪيٽنگ شعبي جي محنت سان گذريل ٽن مهينن دوران ڇويهہ لک ڇهاونجهہ هزار پنج سؤ روپين جو رڪارڊ وڪرو ٿيو. چيئرمئن پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ مارڪيٽنگ شعبي جي اهڙي غير معمولي ڪارڪردگي کي ڏسندي مارڪيٽنگ مئنيجر محترم محمد ابراهيم ڪنڀر، سيلز اسسٽنٽ محترم فياض احمد ميمڻ، محترم سڪندر علي بلوچ، محترم محمد علي شاهہ ۽ محترم زمان پتافي کي شاباس ڏني.

چيئرمئن صاحب سان اداري جي ملازمن پاران تعزيت

سنڌي لئنگئيج اٿارٽيءَ جي چيئرمئن پروفيسر ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ جو والد محمد اسماعيل ميمڻ، 15 جنوري 2017ع تي هن فاني جهان مان لاڏاڻو ڪري ويو. جنهن تي مختلف شخصيتن ڊاڪٽر عبدالغفور ميمڻ سان ڏک جو اظهار ڪيو. جڏهن تہ اٿارٽيءَ جي عملدارن ۽ ملازمن پڻ چيئرمئن صاحب سان تعزيت جو اظهار ڪندي مرحوم جي روح جي دائمي سڪون لاءِ دعا گهُري.

Experts stress need to reform STB syllabu
DAWN
ptical Character Recognition launched
rges Sindh govt to introduce
as official language
The Largest Ci
akistan
DAILY
KAWISH
Daily AWAMI AWAZ
Daily SOBH Karachi
Moot urges Sindh govt to introduce
Sindhi as official language